

Grey Scale #13

DANES-PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

DO UŻYTKU
BIUROWEGO

Egz. Nr 1

ppłk dypl. Wiesław WÓJCIK

Temat: DZIAŁANIA SPECJALNE
W NATARCIU DYWIZJI I ARMII

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO

036546

WARSZAWA

CZERWIEC

1970

strona 52

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr 1

ppłk dypl. Wiesław WÓJCIK

Temat: DZIAŁANIA SPECJALNE
W NATARCIU DYWIZJI I ARMII

152 15
33546
ARCHIWUM
LIŚCISKI SZKOŁENIOWY
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

036546

W A R S Z A W A

C Z E R W I E C

1 9 7 0

strona 52

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBRONNYCH
SZKOLENIA

Inkl. prot. 12657.

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY RWIAO

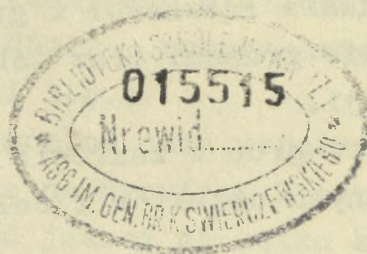
T A J N E

Egz. Nr. 000001

ppłk dypl. J. LEWANDOWSKI

ppłk dypl. Wiesław WÓJCIK

Temat: DZIAŁANIA SPECJALNE W NATARCIU DYWIZJI
I ARMII

WARSZAWA

CZERWIEC

1970r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

036546

- I. TREŚĆ
WSTĘP
- I. POJĘCIE ORAZ RODZAJE DZIAŁAŃ SPECJALNYCH.
1. Pojęcie działań specjalnych.
  2. Rodzaje działań specjalnych.
- II. ZNACZENIE DZIAŁAŃ SPECJALNYCH ORAZ ZADANIA GRUP.
1. Znaczenie działań specjalnych
  2. Zadania grup specjalnych.
- III. ORGANIZACJA I MOŻLIWOŚCI PODODDZIAŁÓW SPECJALNYCH.
1. Organizacja kompanii specjalnych dywizji i armii.
  2. Potrzeby i możliwości prowadzenia działań specjalnych w natarciu dywizji i armii.
- IV. PLANOWANIE DZIAŁAŃ SPECJALNYCH
1. Ogólne założenia
  2. Plan użycia grup specjalnych i plan działania grupy.
  3. Sposób stawiania zadań bojowych grupom oraz ich treść
  4. Udział dowództwa kompanii specjalnych w planowaniu działań grup.
  5. Planowanie działań specjalnych w początkowym okresie wojny.
- V. KIEROWANIE DZIAŁANAMI SPECJALNYMI.
1. Ogólne założenia kierowania działaniami specjalnymi i utrzymania łączności z grupami.
  2. Dowodzenie grupami oraz zabieg zdobytych przez nie informacji.
  3. Możliwości grup w zakresie określania współrzędnych rozpoznanych obiektów i celów przeciwnika.

WSTĘP

We współczesnych działaniach bojowych istnieć będą sprzyjające warunki do prowadzenia szeroko zakrojonej akcji specjalnie wyszkolonych grup na tyłach nieprzyjaciela tak w strefie działań bojowych jak i w strefie komunikacji. Powszechnie znane są działania grup rozpoznawczych i dywersyjnych z czasu drugiej wojny. Działalność rozpoznawczą dywersyjną i psychologiczno-terrorystyczną na tyłach przeciwnika prowadziły przede wszystkim grupy specjalnie przygotowane do tego rodzaju zadań oraz oddziały partyzanckie.

W Anglii utworzono "komandosów", a w USA "rangersów". Już w krótko po ich utworzeniu odniosły one szereg sukcesów. Np. w 1941 r. grupa "komandosów" zniszczyła jedyny wówczas na Atlantyku suchy dok w St. Nazaire umożliwiając dokowanie dużych okrętów liniowych. Zadanie to ze względu na położenie i silną obronę portu było bardzo trudne do wykonania przez siły morskie i powietrzne.

W ciągu trwania wojny Brytyjczycy utworzyli szereg innych oddziałów na wzór "komandosów", takich jak "specjalna służba powietrzna", "pustynne grupy dalekiego zasięgu" itp. Wykonywane przez nie akcje dzielono w zależności od rodzaju zadania i sposobu działania na:

- rajdy rekonesansowe, wykonywane dla zdobycia informacji o przeciwniku. Typowe zadania - rozpoznanie umocnień brzegowych we Francji, Belgii itp.;
- rajdy wspierające, mające na celu wsparcie niektórych operacji, jak np. lądowanie na Sycylii. W akcjach tych brały udział większe siły, od jednej do kilku kompanii;
- rajdy nękające o charakterze dywersyjnym, prowadzone w celu wywołania niepewności i stałego napięcia na tyłach nieprzyjaciela. W ramach tych akcji, grupy "specjalnej służby powietrznej" zniszczyły na Bliskim i Środkowym Wschodzie 250 samolotów;
- rajdy sabotażowe, które miały na celu niszczenie obiektów przemysłowych, magazynów, składów itp. Np. zniszczenie fabryki ciężkiej wody w Norwegii, próba porwania gen. Rommla z jego kwatery głównej w Afryce itp..

W Związku Radzieckim, w Polsce i innych krajach europejskich oddziały partyzanckie poza akcją dywersyjno-rozpoznawczą dostarczały cennych informacji o metodach działania okupanta i jego polityce wobec ludności na okupowanych obszarach. W Armii Radzieckiej często organizowano grupy rozpoznawcze, które przenikały przez przedni skraj i działając na głębokim zapleczu przeciwnika dostarczały wiele cennych informacji o rozmieszczeniu i ruchach jego wojsk. Prowadziły dywersje, siały panikę i zamieszanie w szeregach wojsk niemieckich.

W I Korpusie Polskim w ZSRR utworzono w końcu 1943r. pierwszy Samodzielny Batalion Specjalno-Spadochronowy, w którym odbywało się szkolenie zwiadowców i organizatorów walk partyzanckich. W czasie walk nad Wisłą w 1944 r. wiele grup przerzucono na teren Kielecczyny na tyły wojsk hitlerowskich. Działały one zarówno w taktycznej jak i operacyjnej głębokości, a także na głębokim zapleczu i mogły poszczycić się szeregiem skutecznych akcji dywersyjnych.

W 1945r. przerzucano grupy na terytorium Niemiec. Np 28 stycznia na Ziemi Lubuskiej w trójkącie między Krosno Odrzańskie, Lubsko, Gubin wylądowała grupa dywersyjno-wywiadowcza Wojska Polskiego "Wisła" /w składzie 5 ludzi/. Grupa zbierała informacje o ruchach wojsk hitlerowskich, transportach kolejowych i budowie umocnień, które miały, jak ocenia się ogromne znaczenie dla wojsk radzieckich i polskich". uczestniczących w operacji WISŁA - ODRA.

Warunki współczesnego pola walki wskazują, że istnieć będą realne możliwości działania małych grup nie tylko na głębokim zapleczu przeciwnika, lecz także w ugrupowaniu jego wojsk już w strefie taktycznej. Akcje małych grup zwiadowców w ugrupowaniu nieprzyjaciela pozwalały często uzyskać bardzo wiele cennych informacji, które stanowiły ważne elementy przy podejmowaniu decyzji przez dowódców ZT.

W opracowaniu niniejszym uwzględniono bogate doświadczenia z działań specjalnych oraz scharakteryzowano wpływ warunków współczesnego pola walki na ich organizację i prowadzenie. Kierując się praktyczną użytecznością tego opracowania w szkoleniu w ASG, problematyka działań specjalnych

przedstawiona została głównie w aspekcie organizacji i kierowania nimi przez sztaby dywizji i armii. Szczegółowe omówienie sposobów prowadzenia tych działań przez grupy specjalne nie jest przedmiotem rozważań, wchodzi ono w zakres przygotowania i szkolenia pojedynczego żołnierza zwiadowcy oraz grupy i wymaga oddzielnego opracowania.

I. POJECIE ORAZ RODZAJE DZIAŁAŃ SPECJALNYCH

1. Pojęcie działań specjalnych

W pojęciu działań specjalnych zawarte jest całości kształt szczególnych przedsięwzięć organizowanych przez sztaby określonych szczebli dowodzenia i wykonywanych na terytorium zajmowanym przez przeciwnika siłami specjalnie do tego celu zorganizowanymi, wyposażonymi i wyszkolonymi. Działania specjalne są szczególnym rodzajem rozpoznania woj- skowego prowadzonego na terytorium nieprzyjaciela przez nie- wielkie grupy /pododdziały/. Głównym celem tych działań jest zdobywanie wiadomości o nieprzyjacielu i zajmowanym przez nie- go terenie, szczególnie takich, których nie mogą dostarczyć inne środki rozpoznania.

Jednocześnie w działaniach specjalnych zakłada się łącz- nie akcji rozpoznawczych z dywersyjnymi i psychologiczno- terrorystycznymi dla naruszenia trwałości i spójności syste- mu militarnego, ekonomicznego i politycznego nieprzyjaciela oraz osłabienia stanu moralnego jego społeczeństwa i armii. Dywersja i akcje psychologiczno-terrorystyczne w działaniach specjalnych na szczeblach taktyczno-operacyjnych powinny przyczyniać się do naruszenia systemu ugrupowania i zaopatry- wania wojsk oraz obniżenia ich stanu moralnego w zasięgu pola walki i bitwy operacyjnej.

Działania specjalne organizuje się i prowadzi w ramach zintegrowanego systemu rozpoznania wojskowego w zasadzie od szczebla dywizji wzwyż. Do prowadzenia tych działań przeznaczone są etatowe pododdziały specjalne związków taktycznych i operacyjnych.

W określonych sytuacjach mogą być wykorzystane do wykonania zadań specjalnych w ugrupowaniu i na zapleczu nieprzyjaciela grupy specjalne tworzone doraźnie z pododdziałów powietrzno- desantowych, piechoty inżynieryjnych /np. do rozminowania zapór jądrowych /i- innych/. W pułku nie występują etatowe pod- oddziały specjalne. Niekiedy zwłaszcza w czasie natarcia pułku na oddzielnym kierunku, do prowadzenia tego rodzaju działań mogą być wykorzystane pododdziały rozpoznawcze oraz zmechani- zowane.

Integralną część działań specjalnych stanowią działania rozpoznawczo-dywersyjne, do prowadzenia których przygotowane mają być pododdziały specjalne armii i związków taktycznych. Określenie działania specjalne, jakie stosuje się w opracowaniu, należy rozumieć jako działania przede wszystkim rozpoznawczo-dywersyjne prowadzone siłami grup specjalnych wymienionych szczebli. W ramach działań specjalnych przewiduje się działania rozpoznawcze, dywersyjne oraz oddziaływanie psychologiczno-terrorystyczne. Podstawowym rodzajem działań grup specjalnych są działania rozpoznawcze. Przewiduje się ponadto możliwość nawiązywania kontaktów, organizowania współdziałania i udziału^x pomocy organizacyjnej, instruktorskiej i materiałowej dla ruchu oporu ewentualnie organizującego się na zapleczu nie przyjaciela.

2. Rodzaje działań specjalnych

Specyficzny charakter działań specjalnych wymaga stosowania odpowiedniej taktyki, u podstaw której leży przede wszystkim skrytość działania i umiejętne wykorzystanie zaszkoczenia.

Działania rozpoznawcze mające na celu zdobycie informacji o przeciwniku należy prowadzić nie ujawniając wobec nieprzyjaciela swej obecności i unikając otwartej walki. Zasadniczym sposobem prowadzenia rozpoznania przez grupy specjalne jest obserwacja. Grupy specjalne prowadząc rozpoznanie, oprócz obserwacji, podsłuchiwania i patrolowania, stosują szeroko aktywną metodę zdobywania informacji poprzez zasadzki, napady, chwytanie jeńców, porywanie ważniejszych osobistości itp. Grupy mogą także wykorzystywać techniczne środki rozpoznania, takie jak urządzenia podsłuchowe, aparaturę do wykrywania

---

x/ W niniejszym opracowaniu omówione zostaną szerzej jedynie dwie pierwsze z wyszczególnionych kategorii działań specjalnych - działania rozpoznawcze i dywersyjne w natarciu dywizji i armii. Nawiązywanie ewentualnych kontaktów z ruchem oporu w zasadzie będzie poza zakresem działalności szczebli taktyczno-operacyjnych.

i namierzania stacji radiowych, radioliniowych, radiolokacyjnych, stacji naprowadzania lotnictwa i rakiet, techniczne środki wykrywania min jądrowych itp.

W celu ustalenia przegrupowania wojsk przeciwnika grupę specjalną rozmieszcza się w zasadzie na kilku punktach obserwacyjnych. Dla wykrycia środków przenoszenia broni jądrowej lub innych obiektów nieprzyjaciela grupa prowadzi rozpoznanie z kolejno zajmowanych punktów obserwacyjnych. Wykrywając miny jądrowe grupa specjalna bardzo dokładnie bada teren, a zwłaszcza drogi, parowy, wąskie przejścia i inne charakterystyczne miejsca.

Działania dywersyjne są zasadniczą formą czynnego oddziaływania grup specjalnych na nieprzyjaciela. Polegają one na bezpośrednim uszkodzaniu lub niszczeniu obiektów /lub załóg obiektów/.^{x/} Powinny być przygotowane bardzo starannie i przeprowadzone jak najbardziej skrycie z pełnym wykorzystaniem czynnika zaskoczenia. Poprzez dywersję winno się oddziaływać na takie obiekty, których zniszczenie przy użyciu innych sił i środków jest trudno osiągalne, nieopłacalne lub niecelowe. Mogą to być obiekty bardzo ważne, ale równocześnie niewielkie powierzchniowo lub takie, których dokładne określenie położenia innymi środkami jest utrudnione, a ze względu na ich ważność lub możliwość przemieszczenia się powinny być natychmiast po wykryciu niszczone.

Grupy specjalne mogą równolegle prowadzić rozpoznanie oraz akcje dywersyjne. Działania o charakterze rozpoznawczym i dywersyjnym mogą być prowadzone równolegle, nawet wówczas gdy głównym celem są albo zadania rozpoznawcze albo dywersyjne. Charakterystycznym tego przykładem, oczywiście jednym z wielu, gdzie jednocześnie prowadzone były działania zarówno rozpoznawcze jak i dywersyjne jest działalność grupy dywersyjno-wywiadowczej Wojska Polskiego - "WISŁA". Świadczy

-----

x/ Nie należy utożsamiać z tzw. "działaniami szturmowymi", które polegają na wykonaniu otwartego ataku i zdobyciu obiektów w walce z większymi siłami, np. oddziałów powietrzno-desantowych lub desantów taktycznych. Do działań tych nie są przeznaczone ani przygotowane pododdziały specjalne.

o tym treść jej meldunku przesłanego 8 lutego 1945 roku:

"... 7 km na płu zach od Lub ska grupa wykoleiła pociąg z wojskiem który zdążył w kierunku Gubina ... Fortyfikacje i jednostki wojskowe m. Gubina. Wokół miasta trzy linie obrony z rowami strzeleckimi, gniazdami ogniowymi i bunkrami. Na ulicach barykady i DGO z cegły, mosty minowane. Warty pełniły 23 i 48 samodzielne bataliony saperów .... W mieście rozkwaterowano 637 pułk artylerii, 57 pułk artylerii oraz 9 pułk czołgów 25 dywizji pancernej...

Ogólna ilość wojsk w Gubinie - około 4 tys. osób" ... x/

Proporcje między ilością zadań o charakterze rozpoznawczym i dywersyjnym będą różne w zależności od konkretnej sytuacji oraz potrzeb i możliwości.

Z zasady skład grup powinien być uniwersalny, umożliwiający wykonanie zadań zarówno rozpoznawczych, dywersyjnych jak i psychologiczno-terrorystycznych. W przypadku wykonywania przez grupy zadań dywersyjnych wyposaża się je w odpowiedni sprzęt bojowy. Uzbrojenie i wyposażenie grup uzależnione jest głównie od treści wykonywanych zadań. W zależności od tego, oprócz stałego wyposażenia zwiadowców, grupom przydziela się sprzęt będący etatowo w kompaniach, które powinny dysponować znacznymi jego zapasami.

Zasadniczym sposobem wykonania zadań przez grupy specjalne związków taktycznych będą działania rozpoznawcze, wynikają one z najbardziej istotnych potrzeb dowództwa i wojsk dywizji. Czas działań grup w strefie taktycznej jest bardzo ograniczony ze względu na krótki okres organizacji i przygotowania walki. Natomiast wykonanie dywersji wymaga dłuższego okresu z uwagi na konieczność rozpoznania obiektu, trudność dotarcia ze względu na ochronę, konieczność posiadania materiałów wybuchowych itp. Działania dywersyjne demaskują grupę,

---

x/ /Grupa "WISŁA" na tyłach wroga. Żołnierz Wolności" nr 89 z dn. 15.IV.69 r.

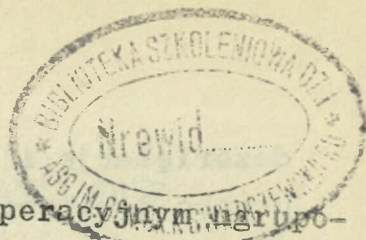
ściągają uwagę nieprzyjaciela i pościg, który w strefie taktycznej w wielu wypadkach może być udany, gdy słaba liczebnie grupa nie jest w stanie bronić się skutecznie, jak również nie ma dużych możliwości manewrowania w przeciętnych warunkach terenowych. Wyjątek stanowią działania w terenie lesistym lub lesisto-bańnistym.

Dla dowódcy dywizji najważniejszą rzeczą decydującą o powodzeniu w walce jest zawsze uzyskanie wiarygodnych informacji o nieprzyjacielu, które trzeba zdobyć w krótkim czasie. Stąd ważną rzeczą jest stała obserwacja i ciągłe śledzenie zmian w ugrupowaniu przeciwnika.

Nie oznacza to zupełnego wykluczenia działań dywersyjnych w głębokości taktycznej. Niemniej podkreślić należy, że im głębiej działać będą grupy specjalne od rubieży walczących wojsk, tym częściej i szerzej mogą prowadzić działania dywersyjne. Często działania rozpoznawcze nawet w strefie taktycznej łączyć się będzie z wykonywaniem wszelkiego rodzaju dywersji, gdyż dla zdobycia wiarygodnych informacji nie zawsze wystarczy jedynie prowadzenie obserwacji.

Napad na sztab, względnie pojedynczy samochód dla zdobycia jeńców i dokumentów będzie typowym aktem dywersji w celach rozpoznawczych.

Trzeba podkreślić, że działania rozpoznawcze, a częściowo i dywersyjne w zgrupowanie przeciwnika prowadzone być mogą również przez pododdziały rozpoznania naziemnego /ogólnowojskowego / i liniowe. Samodzielny patrol rozpoznawczy /pułku - dywizji/ dysponując stosunkowo dużą siłą uderzeniową, wykonując swe zadania przenika w głąb ugrupowania nieprzyjaciela i realizuje je przez obserwację, rozpoznanie walką, zasadzki, napady itp. Patrole, samodzielne patrole oraz grupy rozpoznawcze wydzielane bezpośrednio z pododdziałów zmechanizowanych i pancernych pułków i batalionów posługują się podobnymi metodami jak podano poprzednio. Złazcza dowódcy samodzielnych patroli rozpoznawczych, działając w oderwaniu od wojsk własnych, muszą samodzielnie określać sposoby rozpoznania, jakie należy zastosować w konkretnej sytuacji.

Grupy specjalne armii działające w operacyjnym ugrupowaniu nieprzyjaciela, prowadzi będą działania rozpoznawcze i w szerszym zakresie niż grupy dywizyjne - działania dywersyjne. Zwłaszcza na głębsze zaplecze nieprzyjaciela mogą być wysyłane grupy, których zasadniczym zadaniem będzie wykonywanie głównie dywersji na określony zawczasu obiekt.

Z historii działań bojowych i charakteru współczesnego pola walki wynika wyraźnie, że im wyższy jest szczebel dowodzenia, który wysyła grupy specjalne, tym zadania im stawiane są częściej typu dywersyjnego. Można by więc określić zasadę głoszącą stały, proporcjonalny wzrost ciężaru gatunkowego zadań dywersyjnych w działalności grup w zależności od wysyłającego je szczebla. Stąd na szczeblu frontu grupy specjalne będą wykonywać proporcjonalnie więcej zadań o charakterze dywersyjnym niż grupy szczebla armijnego. Z kolei, armijne grupy specjalne przejmą więcej tego rodzaju zadań niż grupy szczebla dywizyjnego.

W wyjątkowych sytuacjach, na kierunkach działania wojsk własnych, grupy specjalne mogą prowadzić działania polegające na bezpośrednim atakowaniu sił żywych nieprzyjaciela, opanowywaniu, niszczeniu lub zabezpieczaniu przed niszczeniem ważnych obiektów dla wojsk własnych, takich jak mosty, węzły drogowe, tamy, przepusty, linie kolejowe itp..

Działania dywersyjne grup specjalnych oraz wskazane wyżej aktywne metody rozpoznania niezależnie od skutków czysto fizycznych powodują również bardzo silne efekty natury psychologicznej. Zwłaszcza działania grup specjalnych polegające na wykonaniu zasadzki lub napadu, oprócz skutków fizycznych, wywołują poważne efekty psychologiczne. Nawet sama obceność grup w ugrupowaniu czy na tyłach przeciwnika, wytwarza stan niepewności i napięcia psychologicznego.

Grupy specjalne bardzo często, oprócz zasadniczych zadań rozpoznawczych i dywersyjnych, będą także wykonywać zadania o charakterze psychologicznym /we współdziałaniu z organami propagandy specjalnej/, a niekiedy i terrorystycznym. Działania te polegają na intensywnym wykonywaniu różnorodnych akcji fizycznych i psychologicznych, a ich celem jest oddziaływanie na psychikę przeciwnika przez zastraszenie.

dezorientację i demoralizację jego sił. W zasadzie działania psycho-logiczno-terrorystyczne wykonywać będą grupy specjalne armii i frontu.^x

W zależności od stanu moralnego wojsk przeciwnika i skali tych działań, mogą one nawet wywołać zbiorową panikę wśród jego oddziałów i ludności cywilnej.

W wypadku bezpośredniego zetknięcia z nieprzyjacielem i braku możliwości uniknięcia niezamierzonej walki, grupa specjalna powinna uczynić wszystko, aby uchylić się od starcia poprzez działania samoobronne przeciwstawia się zbrojnie przeciwnikowi i usiłuje stworzyć sobie warunki dogodne do oderwania się od niego i wyjścia z walki. Zasadniczym celem tych działań jest zachowanie istnienia grupy i jej zdolności do dalszej działalności.

Oczywiste jest, że przedstawiony podział działań specjalnych ma głównie znaczenie teoretyczne. W praktyce następuje wzajemne przeplatanie się wymienionych rodzajów działań i przeradzania jednych w drugie. O ich zaszeregowaniu decyduje głównie cel jaki służy konkretnej akcji. Na przykład zasadzka w działaniach o charakterze rozpoznawczym może być organizowana w celu zdobycia wiadomości/jeńca, dokumentów, nowych wzorów uzbrojenia, a w działaniach o charakterze dywersyjnym w celu zniszczenia ważnego sprzętu, urządzenia itp. Zwłaszcza to ostatnie działanie będzie również oddziaływaniem psychologicznym. Wydaje się jednak, że działalność grup specjalnych związków taktyczno-operacyjnych o charakterze psychologicznym i terrorystycznym będzie raczej marginesowa, gdyż grupy te prowadzić będą z reguły działalność bojową tj. dywersyjną i rozpoznawczą.

We wszystkich działaniach grup specjalnych, mogą być stosowane takie sposoby działań jak: obserwacja, podsłuch, namierzanie, patrolowanie, zasadzka i napady, bojowe /inżynierskie/uzbrojenie terenu itp. Oczywiście nie są to metody właściwe wyłącznie działaniom specjalnym. Stosuje się je w działaniach pododdziałów rozpoznawczych, zmechanizowanych pancernych, powietrzno-desantowych itp.

---

x/ Należy odróżniać oddziaływanie psychologiczne tego rodzaju od propagandowo-psychologicznego oddziaływania na nieprzyjaciela, którym zajmują się organa polityczne wykorzystując do tego celu siły i środki propagandy specjalnej. Dalszy ciąg na stronie 13.

II. ZNACZENIE DZIAŁAŃ SPECJALNYCH ORAZ ZADANIA GRUP

1. Znaczenie działań specjalnych

Wprowadzenie broni jądrowej i udoskonalonych konwencjonalnych środków walki do uzbrojenia wojsk w istotny sposób zmienia współczesne pole bitwy. W przyszłości powodzenie operacyjne uzależnione było od osiągnięcia powodzenia taktycznego, gdyż dopiero po przełamaniu obrony nieprzyjaciela na wąskim odcinku, w wykonany wyłom wprowadzono armie lub korpusy pancerne i związki zmechanizowane. Obecnie istnieje możliwość przy użyciu broni jądrowej, desantów powietrznych i morskich rozwijać działania o charakterze operacyjnym na duże głębokości bez większego uzależniania się od sukcesu taktycznego. W związku z tym potrzeby w zakresie rozpoznania już na początku operacji będą niewpółmiernie wielkie. Dotyczyć one będą przede wszystkim ustalenia opłacalnych obiektów dla uderzeń własnej broni jądrowej, rozmieszczonych na całej głębokości operacyjnej terytorium przeciwnika.

W warunkach prowadzenia działań bojowych bez użycia broni masowego rażenia, powodzenie operacyjne osiąga się przez umiejętne koordynowanie działań taktycznych z oddziaływaniem na npla konwencjonalnymi środkami rażenia, będącymi w bezpośredniej dyspozycji dowódców dywizji, armii i frontu. Z uwagi jednak, że broń jądrowa npla /zarówno środki jej przenoszenia jak i składy amunicji /przy prowadzeniu działań konwencjonalnych musi być wykrywana i niszczona, by zapobiec jej użyciu, zadania rozpoznania tylko niewiele się zmniejszą. Natomiast w tych warunkach, w porównaniu do działań z użyciem broni jądrowej, głębokość rozpoznania nie ulegnie żadnej zmianie.

Współczesne działania zaczepne charakteryzujące się dużą głębokością oddziaływania środków rażenia oraz oddziaływania politycznego i psychologicznego na przeciwnika niedwuznacznie określają duże znaczenie działań specjalnych. Siły i środki tego rodzaju rozpoznania związków taktycznych i operacyjnych z reguły będą przetrzucane drogą powietrzną niekiedy drogą lądową oraz wodną i to na różne głębokości w obszarze /rejon/ zajmowany przez nieprzyjaciela.

Srodki łączności o dużym zasięgu i małym ciężarze

Organa propagandy specjalnej ściśle współpracują z komórkami kierującymi działaniami specjalnymi, powinny wykorzystywać skutki działań grup specjalnych.

umożliwiają utrzymywanie stałego kontaktu i zorganizowane kierowanie z własnego terytorium działaniami niewielkich nawet grup specjalnych wykonujących zadania na zapleczu lub w ugrupowaniu przeciwnika. W ten sposób zapewnia się dopływ wiarygodnych informacji o nieprzyjacielu z obszaru /rejonu/, położonego poza zasięgiem bezpośredniego oddziaływania innych środków rozpoznania podległych ZT i armii, z wyjątkiem rozpoznania powietrznego.

Na współczesnym polu walki istnieje konieczność zwrócenia zasadniczej uwagi na wykrywanie broni jądrowej nieprzyjaciela. Problem ten stanowi główne zadanie wszystkich sił i środków rozpoznania. Przy czym najważniejszym zadaniem jest ustalenie współrzędnych środków przenoszenia broni jądrowej i składów amunicji specjalnej. W każdych warunkach należą dążyć do określenia stopnia przygotowania przeciwnika do jej użycia.

Zwiększony zasięg zainteresowania sztabów wszystkich szczebli, a w tym ich komórek rozpoznawczych, możliwościami działań wojsk nieprzyjaciela /według zasady: co może zagrażać i w jakim czasie/ wynika również z tego, że przeciwnik w krótkim czasie może z dużej głębokości pojawiać się na polu bitwy, jest on w stanie szybko podciągać swe odwody operacyjne, a nawet strategiczne, dzięki pojazdom mechanicznym i możliwościom wykorzystania transportu powietrznego.

Zainteresowanie armii sięga na głębokość co najmniej jej zadania oraz dwudobowego przemarszu wojsk przeciwnika i wynosi ponad 500km, a dywizji na odległość dobowego przemarszu nieprzyjaciela tj. około 200 km. Charakter obiektów, ich duża ilość i dyslokacja stwarzają dla rozpoznania dodatkowe trudności. Jeżeli idzie o dużą ilość obiektów to wynika ona zarówno z organizacji wojsk przeciwnika, jak i ich uzbrojenia.

W czasie drugiej wojny światowej zasadniczym zgrupowaniem taktycznym była dywizja. Obecnie brygady stanowią już samodzielne zgrupowania taktyczne. Środków do przenoszenia broni jądrowej jest coraz więcej. I tak np. w korpusach: amerykańskim jest ich 242-382; zachodniemieckich 196-220; brytyjskim 102; a w belgijskim 60; holenderskim 68;

Wszystkie te środki trzeba wykrywać, rozpoznawać i niszczyć.

Dla prowadzenia rozpoznania na dużych obszarach przy znacznym rozśrodkowaniu wojsk, rozpoznanie musi dysponować środkami umożliwiającymi dotarcie do umiejętnie maskującego się przeciwnika niezależnie od odległości, pory dnia lub roku i warunków meteorologicznych.

W tym zakresie działania specjalne spełniają niebagatelną rolę. Należy podkreślić, że bezpośrednia obserwacja danego celu czy obiektu umożliwia zdobywanie wiadomości pewnych, pozwala umiejscowić położenie obiektu lub celu /ustalić współrzędne/ oraz określić jego gotowość bojową. Wartość niektórych danych często może mieć znaczenie szczególne, ponieważ nie zawsze można je uzyskać z innych źródeł rozpoznania; na przykład o narodowości wojsk, obiektach pozornych i rzeczywistych, środkach i sposobach maskowania obiektów itp. Grupy specjalne mogą zdobyć oryginalne dokumenty bojowe, wzory nowego wyposażenia itp. W ten sposób, przez przyspieszenie czasu zdobywania i opracowania informacji, działania specjalne stwarzają korzystne warunki do szybkiej oceny nieprzyjaciela.

By scharakteryzować złożoność zadań stawianych grupom specjalnym i trudności w ich wyszkoleniu przytoczymy konkretny przykład w jaki sposób przygotowywano grupę dywersyjno-wywiadowczą "WISŁA" /o której już była mowa/ do działań na tyłach armii hitlerowskiej. W następujący sposób charakteryzuje się szkolenie tej grupy:

"Przygotowywano ich do dywersyjno-wywiadowczej działalności na tyłach wroga. Jak zorganizowane i uzbrojone są jednostki armii hitlerowskiej? Jak poznawać przynależność żołnierzy do poszczególnych rodzajów wojsk? Jak zakładać miny, niszczyć tory kolejowe i mosty? ..."

Należy zauważyć ścisły związek szkolenia tej grupy z zadaniami jakie wykonywała. Świadczy o tym treść jednego z meldunków przesłanych 4 lutego 1945r. "W Lubsku obserwuje się koncentrację pojazdów z 25 DPanc. Zauważono 20 samochodów z 48 baonu saperów i 15 samochodów z 140 kompanii łączności".

Następnie ten sam meldunek, druga jego część, zawiera dane nie zidentyfikowane: "Zaobserwowano 23 samochody pancerne i 55 samochodów ze znakami rozpoznawczymi: trzy pasy

czerwone, między nimi dwa białe, a także 30 samochodów ze znakami: czerwona tarcza z żółtą opaską, w górze półksiężyc, a w dole gwiazdy ..."^{x/}

Jak widać meldunki te stanowiły bardzo cenne wiadomości. Nie kwestionując znaczenia danych zawartych w drugiej części meldunku, gdyż pozwalały one na określenie siły, a także w przybliżeniu i numeracji jednostek, względnie ich przynależności, to należy podkreślić, że dane zidentyfikowane w części pierwszej nie stanowiły pod tym względem większego problemu.

Obecność i działanie grup specjalnych w ugrupowaniu i na tyłach przeciwnika stwarza tak potencjonalne jak i czynne zagrożenie. Zmusza nieprzyjaciela do przesadnej często ostrożności. W konsekwencji może on wydzielać znaczne siły do ochrony obiektów oraz poszukiwania i zwalczania pododdziałów specjalnych.

2. Zadania grup specjalnych.

Zasadniczym zadaniem wykonywanym w ramach działań specjalnych jest prowadzenie rozpoznania, a ponadto również i dywersji w interesie sztabów i wojsk operacyjnych. A najważniejszym jest wykrywanie i niszczenie środków broni jądrowej tj. jednostek raketowych i składów amunicji jądrowej w taktyczno-operacyjnej głębokości ugrupowania nieprzyjaciela, oraz ustalenia innych opłacalnych celów /obiektów/ do wykonania uderzeń własną bronią raketowo-jądrową i lotnictwem.

Niszczenie środków przenoszenia broni jądrowej znajdujących się w położeniu stacjonarnym będzie dość skomplikowane i nie zawsze wykonalne ze względu na silną ich ochronę. Z tego względu środki te łatwiej będzie niszczyć w czasie marszu po drogach oraz podczas zmiany i zajmowania nowych stanowisk /rejonów/.

Wykrywanie broni jądrowej jest tylko jednym z zadań organów rozpoznawczych w tym również grup specjalnych. Do pozostałych zadań rozpoznawczych grup specjalnych należy zaliczyć: ustalenie rozmieszczenia odwodów taktycznych i operacyjnych oraz śledzenie za ich przegrupowaniem; wykrywanie

---

^{x/} Grupa "WISŁA" na tyłach wroga "Żołnierz Wolności" nr 87 z dn. 12-13.04.69r. i nr 89 z dn. 14.04.69r.

stanowisk dowodzenia i węzłów łączności ZF i operacyjnych; wykrywanie punktów naprowadzania lotnictwa i broni raketowo-jądrowej; ustalanie położenia środków rozpoznania radioelektronicznego, urządzeń zakłócających, środków propagandy radiowej itp. ustalanie rejonów bazowania samolotów i śmigłowców, ich rodzajów i ilości; wykrywanie ilości okrętów w bazach morskich; wykrywanie rejonów /lotnisk/ i portów załadowania desantów morskich i powietrznych; ustalanie ważniejszych elementów struktury obrony, węzłów oporu; zapór jądrowych; wykrywanie składów i baz zaopatrzenia - zwłaszcza w amunicję, materiały chemiczne i pędne; wykrywanie punktów przeładunkowych, ustalanie skutków działania własnych środków rażenia; rozpoznawanie przeszkód wodnych, urządzeń hydrotechnicznych itd.

Do zadań dywersyjnych, oprócz wyżej wymienionych, można zaliczyć: dezorganizację dowodzenia przez niszczenie sztabów, urządzeń i środków łączności; niszczenie różnych urządzeń do powiadamiania ^{i naprowadzania} tak w czasie przegrupowywania jak i w rejonach rozmieszczenia; dezorganizowanie dowozu i zaopatrzenia w broń, sprzęt, materiały pędne i smary przez wykonywanie wszelkiego rodzaju niszczeń składów stałych i polowych; niszczenie linii komunikacyjnych, mostów i innych obiektów stałych; niszczenie wszelkiego rodzaju stacji i urządzeń radiolokacyjnych i radiowych; wzniesienie pożarów lasów i zabudowań w pobliżu rozmieszczenia wojsk, ich urządzeń polowych i obiektów stałych; zakładanie min, przygotowywanie różnych pułapek na drogach, w osiedlach, domach itp.

Jeśli idzie o treść wymienionych zadań, to większość z nich będzie mieć zarówno znaczenie taktyczne, jak i operacyjne. Zatem będą to zadania grup specjalnych dywizji, a także i armii. Podział zadań uzależniony jest głównie od charakteru, znaczenia i położenia obiektów nieprzyjaciela.

Na przykład, pociski raketowe Sergeant nieprzyjaciela rozmieszcza 30-50 km od przedniego skraju obrony tj. w zasięgu grup specjalnych dywizji. Ponieważ pociski te są obiektami w zasadzie o znaczeniu operacyjnym, to niewątpliwie mogą one stanowić przedmiot działań grup specjalnych armii. Oczywiście niektóre zadania, takie jak ustalenie ilości i rodzaju bazujących samolotów i okrętów w bazach morskich

i lotniczych oraz rejonów i portów załadowania desantów /morskich i powietrznych/ będą w tym wypadku wyłącznie zadaniami grup specjalnych armii czy frontu.

Najbardziej typowymi zadaniami grup specjalnych dywizji oprócz wykrywania i niszczenia środków broni jądrowej, będą:

- a/ w zakresie rozpoznania: śledzenie położenia i ruchu taktycznych odwodów nieprzyjaciela; wykrywanie stanowisk dowodzenia brygad, dywizji i korpusów; rozpoznawanie ważniejszych dróg oraz ilości i charakteru przewożonych ładunków;
- b/ o charakterze dywersyjnym - niszczenie: pojedynczych pojazdów mechanicznych; środków walki; wszelkiego rodzaju składów, a szczególnie materiałów pędnych i amunicji; mostów drogowych; urządzeń radiolokacyjnych; zespołów posterunków namierzania; linii łączności itp.

Działania specjalne winny być zawsze podporządkowane głównym celom operacyjnym lub taktycznym, a zadania grup specjalnych wynikać muszą z ogólnych potrzeb i możliwości wojsk danego szczebla dowodzenia.

III. ORGANIZACJA I MOŻLIWOŚCI PODODDZIAŁÓW SPECJALNYCH

1. Organizacja kompanii specjalnych dywizji i armii

Prowadzone dotychczas badania teoretyczne w oparciu o wyniki uzyskane w ćwiczeniach pozwoliły na wypracowanie i przyjęcie ogólnej koncepcji organizacji i prowadzenia działań specjalnych. Zgodnie z tym utworzono na poszczególnych szczeblach dowodzenia jednostki /pododdziały/ specjalnie przeznaczone do prowadzenia tego typu działań. Niewątpliwie zarówno założenia ogólnej koncepcji działań specjalnych, jak i struktura organizacyjna pododdziałów, w miarę uzyskiwania doświadczeń, ulegać będą dalszemu doskonaleniu.

W batalionie rozpoznawczym dywizji, występuje kompania specjalna /36 ludzi/ w składzie, oprócz dowództwa i centrum odbiorczo - nadawczego - 5 grup, a 6 zwiadowców przygotowanych do prowadzenia rozpoznania i dywersji. Zasadnicze środki łączności: 7 rdst R-350 i po 3-4 rdst R-352 na każdą grupę /20 w kompanii/ oraz centrum odbiorczo-nadawcze, tj. rdst R-118, z urządzeniem typu R-351 umożliwiającym odbiór sygnałów telegraficznych nadawanych za pomocą nadajnika automatycznego i zapisywanie ich na taśmie magnetofonowej; 1 - 2 rdst R-105;

W armii znajduje się kompania specjalna /252 ludzi/, w składzie której jako elementy bojowe do działań na tyłach nieprzyjaciela występują: 3 plutony specjalne, pluton płetwonurków oraz drużyna radiostacji /15 radiotelegrafistów/. W kompanii specjalnej armii znajdują się takie typy sprzętu radiowego jak w kompanii specjalnej dywizji. A ponadto w wyposażeniu jej plutonu łączności mogą występować rdst-830 i odb.R-250. Środki łączności kompanii zapewniają łączność z 15 grupami. Z plutonu płetwonurków można zorganizować 3 grupy. Z pozostałych sił kompanii można wydzielić 12 grup po 9 - 10 ludzi każda. Razem 15 grup. Przy planowaniu wykorzystania grup bierze się pierwotnie do działania 8-10 grup, reszta pozostaje w odwodzie.

Skład grup do działania w zależności od konkretnych zadań może wahać się w granicach 3-10 ludzi. Grupy te mogą wykonywać zadania całością sił lub podgrupami działającymi na odrębnych kierunkach. Małe grupy 3-4 osobowe działają

---

całością sił i mają stosunkowo ograniczone możliwości prowadzenia rozpoznania przestrzennego i dywersji. Grupy liczniejsze w składzie 7-10 ludzi dzieli się na 2-3 podgrupy, mogą one objąć zasięgiem działania znacznie większy obszar i wzajemnie się uzupełniać. Grupy te są łatwiejsze do wykrycia, ponieważ muszą organizować radiową łączność wewnętrzną, a to ułatwia przeciwnikowi ich umiejscowienie. Grupy specjalne pływonurków posiadają przeciętny skład 6 żołnierzy i praktycznie działają w stosunkowo ograniczonym rejonie wodnym i bezpośrednio przyległego terenu.

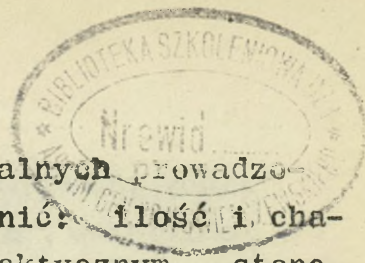
Należy podkreślić, że ilościowy skład grup specjalnych, mimo iż w ustawieniach taktowych jest w zasadzie uniwersalny, w każdym przypadku uzależniony będzie przede wszystkim od konkretnie planowanych zadań, a ponadto i od szeregu innych czynników. Zatem może skład grup być odpowiednio różny.

Na szczeblach taktycznych z reguły działać powinny małe grupy, gdyż tylko takie będą miały możliwości skrytego rozpoznania i dokonania dywersji.

2. Potrzeby i możliwości prowadzenia działań specjalnych w natarciu dywizji i armii

Działania specjalne należy prowadzić w całym pasie natarcia na całą głębokość zadania, a nawet głębiej, gdyż niejednokrotnie działaniami tymi trzeba będzie objąć pewien pas terenu poza zadaniem. Niemniej zasięg działań grup specjalnych zależy także od szczebla, z jakiego są wysyłane, otrzymanego zadania, warunków terenowych, sytuacji bojowej i rozmachu działań. Dla grup specjalnych dywizji może on wynosić 80-100, a w warunkach korzystnych i więcej kilometrów /wynika z tempa natarcia-w warunkach konwencjonalnych 40-60, a z użyciem broni jądrowej 60-80 km/dobę/ tj. na całą głębokość otrzymanego zadania i głębiej.^{x/} Natomiast zasięg grup specjalnych armii, z uwagi na jej niezbędne potrzeby, może kształtować się w granicach 300-400 km, nie obejmując zadania dalszego, którego głębokość może wynosić około 500 km.

x/ Podobnie zasięg rozpoznawczych grup pułkowych przerzucanych śmigłowcami lub w inny sposób może obejmować całą głębokość zadania pułku /grupowanie dywizji nieprzyjaciela/i może wynosić 30-50 kilometrów.

Cheąc określić głębokość działań specjalnych prowadzonych na omawianych szczeblach trzeba uwzględnić: ilość i charakter obiektów nieprzyjaciela o znaczeniu taktycznym - stanowiącym przedmiot zwłaszcza działań specjalnych dywizji - i taktyczno-operacyjnym, będącym w kręgu zainteresowania armii; podział zadań między wszystkie rodzaje rozpoznania i ich zasięg /patrz załącznik nr 1/ oraz wymagania w zakresie przeciętnego pokrycia terenu przez grupy specjalne.

Możliwości kompanii specjalnej dywizji. Określając głębokość działań specjalnych dywizji, oprócz jej zadania, należy wziąć pod uwagę, że głębokość taktyczna obrony korpusu npla wynosi około 100km i należałoby objąć ją działaniem grup specjalnych związków taktycznych.

Rozpoznanie naziemne, w dywizji prowadzone jest do 80km^{x/} Przy czym główny jego ciężar skupiony jest na głębokości około 40 km, siłami samodzielnych patroli rozpoznawczych pułków i dywizji, oraz pododdziałów rozpoznania radioelektronicznego dywizji. Zatem działania specjalne dywizji można prowadzić na dalszych głębokościach, gdzie oprócz rozpoznania powietrznego, do 100 km sięga rozpoznanie radioelektroniczne armii KF i UKF /na falach przyziemnych/.

Taki system rozpoznania spełnia podstawowe wymagania współczesnego pola walki. Należy podkreślić, że duże tempo współczesnych działań oraz ograniczony czas na ich przygotowanie stawiają określone wymagania w zakresie systemu rozpoznania. Stąd rozpoznanie należy prowadzić równoległe przy pomocy różnych sił i środków, zachowując ich ciągłość, co oznacza nieprzerwane prowadzenie rozpoznania nie-wykrytych, a także i wykrytych obiektów npla, a szczególnie tych, które posiadają dużą siłę niszczącą i dużą manewrowość.

Tylko w ten sposób siły i środki rozpoznania zapewniają warunki do ustalenia celów /obektów/ dla wykonania uderzeń własnymi środkami. Bowiem nieodzowne jest przestrzeganie wspomnianej zasady, że wykryty cel musi być ^{stale} śledzony. Dotyczy to przede wszystkim broni jądrowej oraz zgrupowań wojsk npla i podciąganych z głębi odwodów. Komórki rozpoznawcze

x/ Zasięg: obserwacji bezpośredniej - 3 km; BPR batalionów 10km; śmigłowców rozpoznania i obserwacji pola walki - 15km; SPR pułków - 50 km; rozpoznania radioelektronicznego dywizji - radiowego 30 km, systemów radiolokacyjnych 60 km; SPR dywizji - 80 km.

winni przedstawiać dokładną charakterystykę wykrytych celów /obiektów/, a dowódca decyduje, które należy niszczyć w pierwszej kolejności i jakimi środkami. Wykrywanie i określanie celów zwłaszcza dla uderzeń własnych środków jądrowych jest sprawą trudną, wymaga dobrej organizacji rozpoznania, stosowania różnych metod i środków przy nader ścisłym reżimie czasu. Czas od chwili wykrycia i opracowania celu do momentu powzięcia decyzji i zniszczenia go będzie zazwyczaj bardzo krótki, szczególnie przy wykryciu broni raketowej, gdyż środki te mogą szybko zmieniać rejon rozmieszczenia /stanowisk startowych/, a po wykonaniu zadania natychmiast zająć stanowiska zapasowe lub przegrupować się do nowego rejonu.

Można przyjąć, że grupy specjalne dywizji zapewniać powinny ciągły dopływ informacji z terenu nieprzyjaciela na głębokości od 40 do 80 - 100 km od linii styczności wojsk. W niektórych sytuacjach, a szczególnie gdy chodzić będzie o wykrycie środków broni jądrowej npla, grupy specjalne mogą być przerzucane również na odpowiednio mniejsze głębokości.

Analizę niezbędnych potrzeb w celu określenia ilości sił i środków dla prowadzenia działań specjalnych można przeprowadzić różnymi sposobami, z których dwa wydają się najbardziej realne. Ogólny obszar /rejon/, na którym mają działać grupy w czasie prowadzenia natarcia trzeba podzielić przez rejon niezbędny /wyznaczony/ dla jednej grupy specjalnej i w ten sposób uzyskamy niezbędną ^{ogólną} ilość grup. Względnie na podstawie oceny obiektów rozpoznania i dywersji/ najważniejszych/ znajdujących się na danym obszarze /w rejonie/, ustalić przeciętny lub dla każdego obiektu skład grupy. Ilość obiektów pomnożona przez ilość grup dałaby orientacyjnie niezbędne potrzeby co do ilości grup. Niewątpliwie względnie dokładne określenie położenia i charakteru tych obiektów w ruchomych formach walki stanowić będzie dużą trudność. Stąd ocena ilościowa niezbędnych sił będzie w konkretnym wypadku także orientacyjna.

Biorąc pod uwagę przeciętną szerokość pasa natarcia dywizji 25 km i głębokość rejonu działań specjalnych 40-60km

otrzymamy powierzchnię 1000-1500 km² przeciętnie 1250 km², na której należy prowadzić działania specjalne. W przeciętnych warunkach bojowych grupa w przewidzianym składzie 5-7 ludzi może działać w rejonie 10 x 15 km^{x/} 150 km², tak więc dla pokrycia całego rejonu należy mieć /1250: 150/ około 8 grup.

Zatem możliwości kompanii specjalnej dywizji /5 grup/ nie spełniają tych potrzeb, a tym bardziej, że chcąc zapewnić ciągłość działań specjalnych w kolejnych dniach natarcia, trzeba posiadać odwód w sile około 2 grup. Jak wynika z przedstawionych wyżej rozważań 5 grup specjalnych stanowić będzie dla dywizji jedynie pewne minimum potrzeb. Dlatego też każdorazowo potrzeby te powinny być analizowane bardzo wnikliwie, a przy użyciu kompanii specjalnej należy bezwzględnie przestrzegać zasady ekonomii sił.

Możliwości kompanii specjalnej armii. Przyjmując, że do około 100 km działania specjalne prowadzić będą głównie siły dywizji pierwszego rzutu, grupy specjalne armii działać winny począwszy od tej głębokości. Zasadniczymi czynnikami warunkującymi niezbędne potrzeby prowadzenia działań specjalnych siłami armii na określoną głębokość, będą: ugrupowanie operacyjne armii polowej nieprzyjaciela w obronie oraz ruchliwość jego związków taktycznych; zasięg środków ogniowych armii i innych środków rozpoznania armii i frontu.

Głębokość ugrupowania armii polowej nieprzyjaciela w obronie wynosi do 200 km - obejmuje ono stanowiska startowe taktyczno-operacyjnych pocisków raketowych "Pershing" rozmieszczonych 80 - 160 i więcej kilometrów od przedniego skraju.

Jak wynika z analizy prawdopodobnego ugrupowania obiektów nieprzyjaciela^{x/} na głębokości 200-250 km rozmieszczone

x/ Grupa specjalna wyposażona w rdst R-352 może utrzymywać łączność z podgrupami na odległości 10-15 km.

x/ Do których można zaliczyć taktyczne, taktyczno-operacyjne i operacyjne środki przenoszenia broni jądrowej, pancerne i zmechanizowane związki taktyczne, stanowiska dowodzenia, posterunki i ośrodki dowodzenia i powiadamiania, baterie przeciwlotniczych pocisków raketowych, lotniska lotnictwa taktycznego, obiekty drogowe, kolejowe itp.

będzie około 70-80% taktyczno-operacyjnych i operacyjnych raketowych środków napadu jądrowego i artylerii atomowej oraz taki sam procent związków taktycznych. Czyli podstawową masą zadań o zasadniczym znaczeniu na korzyść wojsk armii będzie wykonywać lotnictwo rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego oraz pododdziały specjalne armii.

Przeciętne możliwości marszowe związków taktycznych nieprzyjaciela wynoszą do 250 km/dobę przy marszu dziennym i około 150 km przy marszu w nocy, przeciętnie 200 km/dobę. Niezbędne jest więc, aby działania specjalne armii obejmowały głębokość około 200 km, licząc ogólnie od rubieży, do których działania specjalne prowadzić będą dywizje pierwszego rzutu, czyli około 300 km od linii frontu. Należy podkreślić, że śledzenie obszaru na tę głębokość /300 km/, z którego przeciwnik może w ciągu dnia walki przegrupować swoje odwoły do rejonu bitwy spełnia niezbędne minimum potrzeb.

Spełnienie powyższego wymagania zapewniałoby sztabowi armii ocenę możliwości odwołów przeciwnika w czasie do jednej doby naprzód - jest to oczywiście warunek niezbędny przy planowaniu kolejnych bitew oraz zadań dla dywizji.

W ten sposób zapewnia się również bezpośredni wgląd w teren ogólnie w zasięgu skutecznego oddziaływania armijnej brygady raket operacyjno-taktycznych /BROT/, przez całą dobę walki. Dlatego też można przyjąć, że źródłem szczególnego zainteresowania armii będą siły przeciwnika rozmieszczone na głębokości około 300km od linii styczności wojsk.

Ta strefa działań specjalnych objęta jest w całości rozpoznaniem radioelektronicznym frontu oraz rozpoznaniem powietrznym prowadzonym przez lotnictwo rozpoznania taktycznego do około 200 km od przedniego skraju /na małych wysokościach/, a tylko w odpowiednich warunkach bojowych na całą głębokość. W warunkach działań lotnictwa rozpoznania taktycznego na małych wysokościach, nie zaspokoi ono potrzeb armii w zakresie objęcia całej strefy działań grup specjalnych. Dlatego do rozpoznania na głębokościach większych częściowo będzie wykorzystywane lotnictwo rozpoznania

operacyjnego według planu sztabu frontu i armii lotniczej.

Zadania dla grup specjalnych armii planować należy w zasadzie od 100 - 300 km. W praktyce mogą być stosowane pewne odchylenia od tych wielkości np. 100 do 300-400 km. Muszą być każdorazowo uwzględnione: sytuacja bojowa oraz konkretne warunki terenowe, atmosferyczne itp., które będą wpływały na zwiększenie lub zmniejszenie głębokości działań.

Przy szerokości pasa natarcia armii 100 km, strefa kontroli objętej działaniem grup specjalnych w tym wypadku będzie wynosiła $20\ 000\ \text{km}^2 / 200 \times 100$. Obliczając na obszary wodne zwarte zabudowania miast itp., około 25% tej powierzchni, obszar działań grup specjalnych wyniesie $15\ 000\ \text{km}^2$. Po uwzględnieniu częściowego pokrycia terenu na omawianej głębokości przez grupy specjalne frontu, można przyjąć, że siłami grup specjalnych armii należy kontrolować przynajmniej 50% omawianej powierzchni tj. około $10\ 000\ \text{km}^2$. Ponieważ jedna grupa specjalna może działać w rejonie do $300\ \text{km}^2$, x/ średnie potrzeby na szczeblu armii wyniosą $/15\ 000 : 300/$ około 30 grup.

Przedstawiony powyżej stan organizacyjny kompanii specjalnej armii spełnia prawie 50% potrzeb $/15\ \text{grup}/$. Przy czym uwzględniając dodatkowo konieczność posiadania ciągle odwodu w ilości 4-5 grup, możliwości kompanii $/10-11\ \text{grup}/$ spełniają powyższe potrzeby zaledwie w 30%^{x/}. Niedwuznacznie wynika z tego, że grupy specjalne armii powinny w zasadzie dostarczyć w miarę pełnych danych o obiektach najbardziej istotnych dla armii. Ta ilość grup działając w dwóch - trzech podgrupach może dostarczyć informacji o około 30 obiektach.

Od wszystkich norm przyjętych w tej części opracowania dopuszczalne będą nawet znaczne odchylenia, gdyż normy te dotyczą rzecz jasna głównie początkowego okresu działań.

x/ "Ogólne zasady prowadzenia działań specjalnych". Biuletyn Informacyjny nr 1/91/, s. 81. Wyd. MON 1969r.

Taka wielkość obszaru określona na podstawie praktycznych doświadczeń, prowadzonych w czasie działań grup na ćwiczeniach pozwoli na swobodny manewr w terenie i zachowania warunków konspiracji. Różnice w powierzchni działania grup specjalnych dywizji i armii występują z uwagi na różny skład ilościowy i czas działania, który warunkuje odpowiednie możliwości przemieszczania się w terenie. Przyjmuje się czas działania grup specjalnych dywizji 1-3 dni, a armii 3-5 dni.

x/ W wypadku działania grup specjalnych armii na głębokości 400 km, potrzebna ilość grup zwiększy się do 50, a możliwości kompanii spełnią potrzeby tylko w 20%.

W toku prowadzenia operacji zaczepnej, w miarę zdobywania określonego obszaru nieprzyjaciela grupy będą przemieszczane i odległości do nich będą się stale skracać. Zadania dla grup specjalnych powinny być planowane tak, by np. strefy działania grup dywizyjnych i armijnych zazębiały się, a nawet w pewnym stopniu pokrywały wzajemnie. Zasada ta dotyczy także szczebli front-armia, gdzie zadania dla grup frontowych planuje się z reguły od 300-400 km w głąb na całą głębokość operacji, przy czym w strefie od 300-400 km znajdować się będą również grupy armijne.

Informacje z działań specjalnych danego szczebla uzupełnia się danymi między innymi z działań grup specjalnych zarówno szczebli podrzędnych jak i nadrzędnych, gdyż i w tym wypadku musi istnieć ścisłe powiązanie i wzajemna wymiana informacji według zasady: przełożony informuje podwładnego o nieprzyjacielu podając własną ocenę jego możliwości, podwładny melduje o wynikach rozpoznania, załączając również swą ocenę zdobytych wiadomości.

Takie rozwiązanie jest jedną, właściwą formą wzajemnej wymiany informacji rozpoznawczych, umożliwiającą opracowanie wszechstronnej analizy możliwości działań nieprzyjaciela. Jest ono niezbędne również z tego powodu, że np. armia otrzymuje z reguły zadanie głębsze niż wynosi zasięg jej środków rozpoznania, a każdorazowo zapotrzebowanie na wiadomości nie może zapewnić terminowego napływu szczególnie potrzebnych i pilnych informacji. Przy takim systemie pracy komórek rozpoznawczych maksymalnie eliminuje się niewygodny z punktu widzenia czasu sposób składania dużej ilości zapotrzebowań na wiadomości z rozpoznania.

W przedstawionych rozważaniach nie uwzględniono w pełni dynamiki działań specjalnych w kolejnych dniach walki /operacji/. A przecież odtworzenie grup specjalnych już raz zużytych do działań na tyłach nie będzie sprawą łatwą z uwagi na straty i konieczność zapewnienia im sukcesywnego uzupełnienia sprzętu i stanów osobowych oraz na rozproszenie podgrup, a nawet pojedynczych zwiadowców w terenie na dużym obszarze.

IV. PLANOWANIE DZIAŁAŃ SPECJALNYCH

1. Ogólne założenia

Przy planowaniu przestrzegana jest zasada centralizacji działań specjalnych. Oddział działań specjalnych zarządu rozpoznawczego sztabu frontu planuje zadania dla grup frontowych oraz ważniejsze zadania dla grup poszczególnych armii. Podobnie należy rozumieć centralizację planowania działań specjalnych na szczeblach armia-dywizja. Bezpośrednio planowaniem tego rodzaju działań zajmują się w armii wydział działań specjalnych, a w dywizji - pomocnik szefa wydziału rozpoznawczego do spraw działań specjalnych. Centralizacja planowania działań grup zapewnia ekonomiczniejsze i bardziej racjonalne wykorzystanie kompanii specjalnych oraz skoncentrowanie ich wysiłku do głównych zadań w prowadzonej operacji.

Ponadto grupy armijne będą często w okresie prowadzenia operacji działały na obszarze zainteresowania dywizji, stąd też konieczna będzie koordynacja działań.

Do zasadniczych obowiązków komórek działań specjalnych należy posiadanie aktualnych informacji o przeciwniku w rejonie działań specjalnych, planowanie tych działań, stawianie zadań dowódcom grup, kontrola przygotowania grup do działania, zbieranie i opracowywanie danych o przeciwniku i terenie oraz organizacja łączności.

Podstawę do organizacji działań stanowią: zadanie operacyjne /bojowe/ i decyzja dowódcy, potrzeby w zakresie uzyskania określonych danych o przeciwniku i przeciwdziałania poszczególnym jego elementom znajdującym się w ugrupowaniu i na zapleczu, zadania dotyczące działań specjalnych /przełożonego i własne/, stan i położenie pododdziałów specjalnych oraz sytuacja przeciwdywersyjna na przewidywanym obszarze /rejonie/ działań.

O możliwościach i sposobach prowadzenia działań specjalnych decydują w poważnej mierze konkretne warunki sytuacji istniejącej w ugrupowaniu i na zapleczu przeciwnika. Szczególnie ważne będą takie elementy sytuacji ogólnej, jak charakter i przebieg działań, nasycenie terenu przeciwnika różnymi siłami i środkami walki, charakter i ogólne pokrycie terenu oraz warunki pory roku. Zwłaszcza na szczeblach operacyjnych

należy uwzględniać również warunki demograficzne i ekonomiczne nieprzyjaciela oraz stosunki społeczno-polityczne.

Inne elementy wywierające istotny wpływ na planowanie działań specjalnych to przede wszystkim stan wyszkolenia pododdziałów, konkretne potrzeby współdziałania komórek kierujących działaniem grup specjalnych z dowództwami /szefostwami/ rodzajów wojsk oraz warunki przerzutu grup.

Analiza kompleksowa tych czynników przy określaniu możliwości prowadzenia działań specjalnych i ich planowaniu musi być bardzo szczegółowa i wnikliwa. W rezultacie decyduje suma wszystkich czynników i ich konkretny układ. Przy czym należy rozpatrywać je kompleksowo we wzajemnym powiązaniu i zależności.

Zwiększony zakres zadań rozpoznawczych we współczesnych warunkach w porównaniu do okresu ubiegłej wojny, stawia wciąż nowe wymagania przed komórkami rozpoznawczymi. We współczesnych warunkach obszar rozpoznania powiększył się od kilku do kilkunastu razy.^{x/} Wprowadzenie nowych sił i środków rozpoznania w armii i dywizji, w tym sił do działań specjalnych, zwiększyło znaczenie zakres obowiązków oficerów komórek rozpoznawczych tych szczebli^{xx/}.

W planowaniu działań grup bierze się pod uwagę przede wszystkim:

- potrzeby komórek oceny npla /informacyjnych/;
- dane o sytuacji przeciwdywersyjnej w planowanych rejonach działania grup, rodzaj i charakter obiektu /celu/, jego ochronę itp.;
- planowane punkty uderzeń własnej broni jądrowej;
- środki przerzutu, porę roku i warunki meteorologiczne.

---

x/ Obszar rozpoznania w natarciu₂ dywizji w ubiegłej wojnie wynosił przeciętnie 90-120 km², a obecnie około 2000km²

xx/ Wydaje się, że niezbędnym jest powiększyć stan oficerów w wydziale rozpoznawczym dywizji do działań specjalnych przynajmniej o jednego.

Oceniając położenie npla i potrzeby komórek oceny, ustala się prawdopodobne rejony ześrodkowania wojsk, rejony odpowiadające warunkom rozmieszczenia środków broni jądrowej, niewaralgieczne punkty linii komunikacyjnych i węzłów dróg oraz inne obiekty, które należy rozpoznać, potwierdzić, zniszczyć lub zorganizować ciągłą ich obserwację.

Ocenę przeciwnika i potrzeby komórek oceny npla przeprowadza się równoległe z analizą sytuacji przeciwdwersyjnej przyszłego obszaru działania grup. Analizę sytuacji przeciwdwersyjnej prowadzi się na podstawie opisów operacyjnego przygotowania terenu i danych o organizacji obrony terytorialnej oraz danych przekazanych przez działające w terenie grupy.

Wpływ terenu. Należy podkreślić, że prowadzenie działań specjalnych w ugrupowaniu i na zapleczu nieprzyjaciela uzależnione jest w dużej mierze od warunków terenowych. Dla skutecznego i względnie bezpiecznego poruszania się grup w terenie niezbędne są większe obszary leśne lub przynajmniej teren pokryty, umożliwiające maskowanie. Jeżeli na przewidywanym obszarze-/rejonie/ działań grup specjalnych brak będzie takich warunków, wówczas należy ograniczyć działalność grup głównie do wykonywania zadań rozpoznawczych. W takich warunkach grupa może być w składzie 3-5 ludzi. W terenie otwartym działanie grup jest możliwe tylko w nocy, w dzień musi się ograniczyć do przebywania w dobrze zamaskowanych ukryciach, najlepiej w zabudowaniach, na cmentarzach, w szuwarach i zaroślach, nad jeziorami lub rzekami itp., skąd można jedynie prowadzić ograniczoną obserwację.

Wyszkolenie grup. Oprócz zadania, ważnym elementem rezultującym na planowanie działań specjalnych, jest zakres wyszkolenia poszczególnych grup. Otóż cały stan osobowy grup winien być wyszkolony w miarę możliwości wszechstronnie, szczególnie w zakresie rozpoznania, wykonywania niszczeń i obsługi sprzętu łączności. Operatorzy radiostacji powinni znać i umieć obsługiwać radiostacje przeciwnika, aby w razie ich zdobycia można było wykorzystać je dla własnych potrzeb. W szczególnych wypadkach do składu grup specjalnych mogą być włączeni specjaliści z różnych dziedzin stanowiących przedmiot rozpoznania lub niszczenia.

Grupy specjalne powinny być szkolone w jednym składzie, gdyż dodatkowy przydział specjalistów np. artylerzystów, saperów, chemików i innych będzie sprawą wyjątkową ze względu na trudności powtarzania szkolenia i zgrania grupy w określonym kierunku, całkowitą ich samodzielność przy wykonywaniu różnorodnych zadań w terenie oraz wysoką specjalizację, jak umiejętności minerskie, wykonywanie skoków spadochronowych, znajomość języków obcych itd. Należy mieć na uwadze także poważne trudności w sprostaniu przez doraźnie przydzielonego żołnierza ogromnemu wysiłkowi fizycznemu podczas wykonywania zadania z uwagi na konieczność i umiejętność oderwania się od nieprzyjaciela w wypadku pościgu, uniknięcia dekonspiracji itp.

Działania te wymagają od żołnierza zdecydowanej postawy w zetknięciu się z wrogiem, wysokiej dyscypliny i oddania sprawie, dużego napięcia sił moralnych i psychicznych.

Wszechstronność wyszkolenia żołnierzy, przewidzianych do wykonywania zadań specjalnych w ugrupowaniu i na zapleczu przeciwnika predystynuje ich rzecz jasna do spełnienia poważnej roli przy realizacji zadań na korzyść poszczególnych rodzajów wojsk. Jeśli np. grupa wykryje skład MPS to powinna umieć określić, jaki rodzaj paliwa w nim się znajduje. Podobnie przy wykryciu składów środków chemicznych, materiałów inżynieryjnych, amunicji jądrowej itp. Działania grup specjalnych powinny być powiązane z realizacją zadań rodzajów wojsk i służb, przede wszystkim w dziedzinie rozpoznania.

Działaniami grup winny interesować się również zarządy /wydziały/ polityczne, szczególnie w dziedzinie psychologicznego oddziaływania i prowadzenia propagandy wśród wojsk i ludności nieprzyjaciela.

Współdziałanie. Powiązanie zadań grup specjalnych z zadaniami rodzajów wojsk winno wyrażać się w uwzględnianiu w planach działań grup interesantów wojsk, szczególnie w dziedzinie wykonywania zadań rozpoznawczych tj. wykrywanie środków broni jądrowej na korzyść wojsk raketowych i artylerii, składów i sprzętu saperskiego na korzyść wojsk inżynieryjnych itp. Stąd konieczność ścisłego współdziałania

między komórkami kierującymi działaniem grup, a poszczególnymi dowódcami rodzajów wojsk oraz w miarę potrzeby dodatkowego przeszkolenia składu osobowego kompanii specjalnych w wypadku pojawienia się nowych wzorów /rodzajów, gatunków/ sprzętu¹ uzbrojenia.

Niezmiernie ważne znaczenie ma ujednoczenie i usprawnienie obiegu informacji uzyskiwanych przez grupy. Należy dążyć do zapewnienia równoległego obiegu informacji w ogniwie zespół dowodzenia grupami specjalnymi - komórki rozpoznawcze sztabów ogólnowojskowych oraz komórki rozpoznawcze sztabów rodzajów wojsk.

Jeśli idzie o działania specjalne prowadzone na większych głębokościach w ugrupowaniu przeciwnika, istnieje konieczność organizacji precyzyjnego współdziałania także pomiędzy komórkami kierującymi siłami specjalnymi, a komórkami kierującymi siłami i środkami rozpoznania powietrznego i radioelektronicznego. Ważnym elementem jest tu właściwie przygotowana kadra, zdolna umiejętnie rozwiązywać trudne problemy organizacji zdobywania wiarygodnych informacji o nieprzyjacielu.

W organizacji i przygotowaniu działań, a szczególnie podczas przerzutu na tyły przeciwnika konieczna będzie współpraca oddziału /wydziału/ rozpoznawczego z komórkami: operacyjnymi - w zakresie wydzielenia rejonów rozmieszczenia pododdziału specjalnego, ustalenia dróg i sposobu przegrupowania podczas marszu, wydzielenia środków przerzutu, jego zabezpieczenia itp; wojsk inżynierskich - odnośnie zabezpieczenia w materiały do prowadzenia akcji dywersyjnych i ich uzupełnienia w toku działań; wojsk chemicznych - między innymi w sprawach zabezpieczenia grup w sprzęt opchem i chemiczny; wojsk raketowych i artylerii w celu zabezpieczenia grup specjalnych w wypadku wykonywania uderzeń na obiekty /cele/ nieprzyjaciela wykryte przez grupy specjalne.

Przerzut grup. W następnej kolejności rozpatruje się terminy i sposoby przerzutu grup. Wybór środków i sposobu przerzutu będzie uzależniony między innymi od kierunku operacyjnego, sytuacji na polu walki, głębokości planowanej operacji, odległości od planowanych rejonów działania grup oraz od czasu, jakim dysponuje się w okresie przygotowawczym.

W zależności od sytuacji i charakteru działań bojowych, grupy specjalne mogą być przerzucane na tyły nieprzyjaciela na samochodach, samolotach, śmigłowcach i pieszo.

Najczęściej stosowaną metodą jest przerzut drogą powietrzną, a lądowanie w rejonach działań odbywać się może na spadochronach lub z śmigłowców.^{x/} Najlepszą porą do przerzutu grup na tyły przeciwnika będzie noc lub warunki utrudniające obserwację.

Podstawowym środkiem przerzutu na szczeblu dywizji jest śmigłowiec. Podstawową jego zaletą jest niezależność od lotnisk. Lecąc na małej wysokości wyklucza przechwyt przez środki rozpoznania radiolokacyjnego nieprzyjaciela. Może również wybrać dowolną, dogodną dla siebie trasę. Wada natomiast - stosunkowo mała szybkość i szum silnika podczas lotu. W dywizji do przerzutu grup specjalnych wykorzystuje się klucz rozpoznawczo-transportowy eskadry śmigłowców/3 śmigłowce SM-2 lub Mi-2/

Przerzut dywizyjnych grup specjalnych samolotem transportowym będzie rzadko stosowany z uwagi na stosunkowo małą głębokość przerzutu /100 km/ i mały rejon działań grup specjalnych dywizji. Zrzut z samolotów może nie osiągnąć celu, gdyż grupa zostałaby rozśrodkowana na dużej przestrzeni, skąd trudność w zabraniu całej grupy i tym samym większa możliwość zdemaskowania rejonu zrzutu.

Na szczeblu armii podstawowym środkiem przerzutu są samoloty transportowe i śmigłowce.

Przerzut drogą powietrzną może być dokonany samolotem z lądowaniem lub przy użyciu spadochronów. Przerzut samolotem z lądowaniem może być rozpatrywany wówczas, jeżeli na terenie przeciwnika przygotowane zostały lądowiska, na których przekazane mają być ważne wiadomości, przedmioty itp. W warunkach

---

x/ Grupy rozpoznawcze pułku mogą przenikać pieszo przez ugrupowanie npla. Należy jednak mieć na uwadze, że sposób ten szeroko stosowany w ubiegłej wojnie obecnie stracił nieco na znaczeniu. Wynika to z następujących okoliczności: brak jest z reguły okresu przygotowawczego do natarcia lub jest bardzo krótki, w którym to czasie grupy mogły przeniknąć na tyły, organizując obserwacje; oddziały i związki taktyczne nacierać będą w większości wypadków z podejścia, co zmuszać będzie do wcześniejszego przerzutu grup drogą powietrzną na śmigłowcach.

lądowania na doraźnie przygotowanych lądowiskach należy wykorzystywać do przerzutu grup lekkie samoloty transportowe, które mogą startować i lądować na łące lub polu o niedużych rozmiarach.

Ze względu na ewentualne straty najkorzystniej jest przerzucać jednocześnie jedną a najwyżej dwie grupy jednym środkiem transportu powietrznego. W przyszłości dużą rolę odegrać mogą samoloty o pionowym starcie i lądowaniu.

Jak widać problem przerzutu drogą powietrzną nastrocza wiele trudności^{x/}. Do nich zaliczyć trzeba jeszcze warunki atmosferyczne.

Możliwości rozpoznawcze grupy zależą od wielu czynników. Grupa zwykle rozpoznaje w ciągu jednej doby jeden obiekt np. lotnisko, rejon wyrzutni raketowych, rejon ześrodkowania wojsk, przeprawę wojsk lub 1 - 2 drogi kołowe /kolejowe/. Dotychczasowa praktyka wskazuje, że najlepsze rezultaty uzyskują grupy rozmieszczone w różnych rejonach na kierunkach wzmożonego ruchu przewidywanego marszu wojsk przeciwnika lub na przeprawach tych wojsk.

Do czasu przystąpienia do wykonania zadania przez grupę szczebla armijnego należy brać pod uwagę następujące wyliczenia:

- przerzut grupy samolotem powinien nastąpić po zapadnięciu zmroku, dlatego latem przelot samolotu przez linię frontu należy planować nie wcześniej jak po 22.00;
- dolot samolotu do celu 1-1,5 godz. /w zależności od odległości/;
- zbiórka grupy po desantowaniu, maskowanie spadochronów i zatarcie śladów pobytu do 1 godziny /w przeciętnych warunkach grupa powinna się zebrać w 20 do 30 minut/;

---

x/ 1. Wynika to także z doświadczeń wojennych. Grupa "WISŁA" przerzucana z lotniska w Białej Podlaskiej do rejonu Magdeburga, przypuszczalnie na skutek złej orientacji pilota została zrzucona w rejon pomiędzy LUBSKO-GUBIN-ZASIEKI tj ok. 150 km od celu przeznaczenia. Por.: "Żołnierz Wolności" nr 87 z dn. 12-13.69r.

2. Dla zobrazowania tych trudności można opierać się, oczywiście przez analogię, na przykładach przerzutu oddziałów powietrzno-desantowych. W 1943r. przed forsowaniem Dniepru przez wojska radzieckie planowano wysadzenie desantu na prawy brzeg rzeki w sile dwóch brygad. Z powodu niedostatecznego przygotowania "desant" rozproszył się na zbyt dużej przestrzeni, z powodu Dalszy ciąg na str. 34.

- dojście do planowanego rejonu bazy i w rejon działania 3-5 godzin, z uwagi na to, że grupa musi oderwać się od rejonu desantowania na 10-15 i więcej km.

W związku z tym grupa w zasadzie będzie mogła przystąpić:

- do wykonania najtrudniejszych zadań wykonywanych przez obserwację o świcie dnia następnego, jeśli zbiórka i przejście odbyło się bez zakłóceń ze strony nieprzyjaciela;
- do rozpoznania celu powierzchniowego przez obserwację, patrolowanie, itp. /rejonu, SO wyrzutni, SD/ grupa może przystąpić po upływie około jednej doby po desantowaniu;
- do wykonania zadania typu dywersyjnego za jedną, a nawet dwie doby po desantowaniu.

Czyli przerzutu grup armijnych należy dokonywać na około jeden dzień przed wykonaniem nakazanych zadań. Grupa po zrzucie, który z zasady wykona w nocy może przystąpić w następną noc do ataku na obiekt. W sprzyjających warunkach, dysponując odpowiednim czasem, dywersje może wykonać nawet tej samej nocy. Decydować o tym będzie odległość obiektu od miejsca zrzutu, sposób ochrony obiektu napadu i jego charakter /skład polowy, most na przeszkodzie wodnej, wyrzutnia raketowa itp/.

Jeżeli idzie o grupy specjalne dywizji, to termin i czas ich przerzutu /mała szybkość śmigłowców/ będą kształtować się podobnie jak przy przerzucie grup armijnych, natomiast krótszy czas będzie im potrzebny na pozostałe przedsięwzięcia w celu osiągnięcia gotowości bojowej. Dlatego też grupy dywizyjne mogą przystąpić do akcji już po 1-2 godzinach, a niekiedy nawet natychmiast po wylądowaniu, w zależności od danych, jakimi dysponować będą o przeciwniku.

W wypadku awaryjnego lądowania w innym rejonie niż planowano, z różnych niezależnych od grup przyczyn, grupa specjalna prowadzi działanie w nieplanowanym rejonie meldując o sytuacji jaka zaistniała .

---

2. utraty orientacji część żołnierzy wylądowała w rejonie wojsk własnych; część w Dnieprze, a pozostali znaleźli się nad maszerującymi dywizjami wroga." Por.: S.Sztemienko "Sztab Generalny w latach wojny", s.212. Wyd. MON. 1969r.

2. Plan użycia i przebiegu działań grup specjalnych i plan działania grupy.

Na podstawie oceny wymienionych czynników, a także innych wynikających z konkretnej sytuacji, komórki specjalne przygotowują propozycje wykorzystania pododdziałów specjalnych, w których winny określić: ocenę możliwości przeciwnika, cel działania i główne zadania grup z podziałem na rodzaje oraz terminy wykonania, ilość grup, ich skład i ogólne rejony i obiekty działania /uwzględniając rejony zastrzeżone/; czas i sposób przerzutu grup na tyły przeciwnika; sposób utrzymania łączności, wymiany informacji, zmiany podporządkowania grup; organizację materiałowo-technicznego zabezpieczenia; współdziałanie z wojskami nacierającymi od czoła.

Wszystkie te ustalenia powinny znaleźć odzwierciedlenie w planie użycia i przebiegu działań grup specjalnych, który stanowi dokument roboczy wydziału do działań specjalnych oddziału rozpoznawczego armii. Plan ten wykonuje się na mapie 100 000 lub 200 000, załączając na każdą grupę plan szczegółowego działania na mapie 25.000, 50 000 lub 100 000, względnie na piśmie. Na szczeblu dywizji odrębnego planu użycia grup specjalnych nie opracowuje się, a dane dotyczące ich wykorzystania ujmuje się w ogólnym planie rozpoznania. Niemniej treść mapy roboczej pomocnika szefa rozpoznania dywizji do spraw działań specjalnych zawiera także elementy planów.

Plan działania grupy powinien zawierać rejon i obiekty działania oraz zasadnicze zadania i czas ich wykonania, imienny skład grupy, jej podstawowe wyposażenie, kryptonim grupy, miejsce zrzutu i rejon bazy oraz ewentualne miejsce zbiórki po wykonaniu zadania /celem połączenia się z własnymi wojskami/, sposób utrzymania łączności i materiałowo-technicznego zabezpieczenia grupy. Plan działania grupy jest dokumentem wewnętrznym, stanowi podstawę do wydania rozkazu bojowego. Przykład planowania działań specjalnych przedstawia załącznik nr 2. Na podstawie planu oficerowie komórek specjalnych wydają zarządzenia do przygotowania grup, wytyczne do organizacji łączności z grupami oraz składają zapotrzebowanie na środki przerzutu. W każdym wypadku planowanie działań specjalnych przebiegać będzie równolegle z opracowaniem ogólnego planu rozpoznania, który jest dokumentem zbiorczym

wszystkich zamierzeń rozpoznawczych.

3. Sposób stawiania zadań bojowych grupom oraz ich treść

Proces planowania działań grup kończy się wydaniem ustnych zarządzeń wykonawczych. Szczególnie ważne zadania dla grup powinni stawiać osobiście szef rozpoznania dywizji, a w armii szef wydziału specjalnego. Poza tym zadania dla grup stawiać będą przede wszystkim szefowie zespołów dowodzenia. W zasadzie zadania dla grupy otrzyma tylko dowódca grupy i jego zastępca, którzy dopiero po zrzucie zapoznają z nimi podwładnych w zależności od potrzeb. W niektórych wypadkach dowódca grupy i jego zastępca otrzymują zadania dopiero po zrzucie. Te sposoby stawiania zadań zapewniają zachowanie tajemnicy planu działania. Gdyby cała grupa zapoznana była z zadaniem przed zrzutem, to w wypadku schwytania nawet jednego z członków grupy np. podczas przerzutu, nie będzie pewności czy przeciwnik nie dowie się o zadaniu grupy. Ze względu na zachowanie tajemnicy nie należy podawać rejonów działania sąsiednich grup, chyba, że przewiduje się ewentualność prowadzenia wspólnej akcji dwiema lub kilkoma grupami. Po postawieniu zadań praca komórek specjalnych polegać będzie głównie na pomocy w odpowiednim zabezpieczeniu materiałowym grup, pomocy dowódcom grup, zbieraniu i przekazywaniu im dodatkowych informacji o nieprzyjacielu tak przed jak i po zrzucie.

Zadanie dla grupy powinno obejmować skład, uzbrojenie i wyposażenie grupy, rejon /kierunek/ działania oraz szczegółowe dane o nieprzyjacielu i jego możliwościach w planowanym rejonie działania i na trasie /kierunku/ przerzutu, zadanie grupy i czas wykonania, lotnisko /lądowisko/, z którego nastąpi przerzut, czas przerzutu grupy, rejon zrzutu /lądowiska/, miejsce zbiórki po zrzucie /wyładowaniu/, rejon bazy /miejsca odpoczynku/, sposób utrzymania łączności wewnątrz grupy i centrum nadawczo-odbiorczym.

Na tej podstawie dowódca grupy przeprowadza kalkulacje czasu i ocenę działania grupy w celu osiągnięcia rejonu bazy, a następnie wykonania zadania bojowego, opracowuje szczegółowy plan działania. Zwraca uwagę na poznanie warunków

/przedmiotów/ terenowych w miejscu lądowania oraz na kierunku dojścia do bazy, określa punkty kontaktowe główne i zapasowe na wypadek rozproszenia grupy. Podczas stawiania zadań, nie należy nanosić sytuacji na mapę, a jedynie można zaznaczyć niezbędne dane tylko znanym sposobem. Ze szczegółami zaznaja się grupę w terenie, bezpośrednio przed wykonaniem zadania.

4. Udział dowództwa kompanii specjalnych w planowaniu działań grup.

Z uwagi na ograniczony skład ilościowy komórek sztabów zajmujących się działaniami specjalnymi, niezbędne jest dodatkowo tworzyć zespoły dowodzenia dla szczegółowego planowania działania grup oraz ich przygotowania, a następnie zorganizowania przerzutu i kierowania wykonywaniem przez nie zadań bojowych. Szczegółowe rozpracowanie zadań dla grup specjalnych, przygotowanie i zabezpieczenie grup oraz dowodzenie nimi podczas wykonywania zadań bojowych, należy do obowiązków zespołu dowodzenia. Poszczególni oficerowie zespołu w zależności od zajmowanego stanowiska odpowiedzialni są za dobór grup, stawianie zadań bojowych, zorganizowanie przerzutu, funkcjonowanie łączności, zabezpieczenie materiałowo-techniczne. Przygotowaniem grup specjalnych do działań kierują oficerowie operacyjni, z których każdy może w ciągu doby przygotować do działań dwie cztery grupy.

Jak z tego wynika planowanie działań specjalnych odbywać się powinno przy współudziale dowódców kompanii. W planowaniu i kierowaniu działaniem grup jest specyficznym to, że rola dowództwa kompanii sprawdza się w zasadzie do przygotowania grup do działań. Ze składu dowództwa kompanii wydziela się część oficerów na uzupełnienie komórek specjalnych, którzy wraz z centrum nadawczo-odbiorczym przechodzą do ich dyspozycji i z reguły wchodzi w skład zespołów dowodzenia.

Niektóre problemy planowania działań specjalnych w dywizji. Kompania specjalna etatowo znajduje się w batalionie rozpoznawczym, planowanie zaś działań specjalnych odbywa się centralnie w wydziale rozpoznawczym w interesie całej dywizji. Dowództwo batalionu będzie dbało o wyszkolenie, wyposażenie,

przedsięwzięcia mobilizacyjne, dyscyplinę itp., w zasadzie do czasu przerzutu grup na tyły nieprzyjaciela. Podczas wykonywania zadań przez grupy kompania specjalna wyjdzie z kręgu bezpośredniego zainteresowania dowództwa batalionu, z wyjątkiem zaopatrywania i mobilizacji. Dlatego też może być kierowana bezpośrednio przez wydział rozpoznawczy z wyeliminowaniem szczebla dowodzenia, jakim jest dowództwo batalionu.^{x/} Ponieważ dotychczas bezpośrednio organizacją działań zajmuje się jeden oficer wydziału rozpoznawczego, zarówno w planowaniu działań grup, jak i kierowaniu nimi powinno wziąć udział także dowództwo kompanii specjalnej. Oczywiście udział dowództwa kompanii w pracy w wydziale rozpoznawczym / zespole dowodzenia /każdorazowo uzależniony będzie od stanu grup przerzucanych na tyły. Bowiem zbędnie zaabsorbowanie dowództwa kompanii pracami dodatkowymi, uniemożliwi właściwe dowodzenie pozostałymi siłami kompanii i dbanie o ich dyscyplinę, szkolenie, przygotowanie do działań, gospodarkę itp.

5. Planowanie działań specjalnych w początkowym okresie wojny.

Planowanie działań specjalnych w początkowym okresie wojny posiada pewne szczególne cechy.

W planie użycia pododdziałów specjalnych opracowanym na operację zaczepną, określa się również ogólne zadania dla grup na operację obronną. Wynika to z możliwości wykonania uderzenia sprzedającego przez npla.

Przerzut grup w początkowym okresie wojny może być dokonany dopiero po rozpoczęciu konfliktu zbrojnego. Wcześniej można dokonywać przerzutu w wyjątkowych wypadkach na rozkaz dowódcy frontu. Tak więc w okresie przygotowawczym oddział działań specjalnych przygotowuje grupy do działania, które mogą być przerzucane w ugrupowanie nieprzyjaciela już w pierwszej noc po wybuchu wojny.

Planowanie w początkowym okresie wojny obejmuje zadania według kolejności ich wykonania. W pierwszej kolejności w ciągu pierwszych dni, zasadniczą uwagę skierowuje się na wykrywanie i śledzenie środków przenoszenia broni jądrowej

---

x/ Możliwe warianty dowodzenia kompanią specjalną dywizji - patrz "Organizacja i ogólne zasady prowadzenia rozpoznania na szczeblach taktycznych" pułk - dywizja/" Biuletyn Informacyjny nr 1 /91/, s.108 i 109. Wyd. MON 1989r.

i przegrupowywanie odwodów.

Z chwilą ustalenia zasadniczych elementów ugrupowania nieprzyjaciela grupy mogą wykonywać również inne zadania.

Ze względu na stosunkowo małą ilość informacji o nieprzyjacielu w początkowym okresie wojny oraz trudności w ustalaniu zmian w ugrupowaniu przeciwnika, rejon działania grup planuje się z zasady w pobliżu ważnych węzłów komunikacyjnych, newralgicznych punktów w terenie /mosty na szerokich przeszkodach wodnych/ w celu prowadzenia obserwacji przegrupowania wojsk i sprzętu. W miarę uzyskiwania bardziej szczegółowych danych o przeciwniku, grupy precelowuje się na inne obiekty lub rejon.

W operacji zaczepnej prowadzonej z rejonów wyjściowych położonych w głębi, działania specjalne charakteryzują się tym, że podczas przygotowania operacji podstawowe informacje o nieprzyjacielu uzyskuje się od sztabów będących w styczności z przeciwnikiem. Na 2-3 dni przed natarciem wojsk armii mogą być wykorzystane częściowo jej pododdziały specjalne.

V. KIEROWANIE DZIAŁANAMI SPECJALNYMI

1. Ogólne założenia kierowania działaniami specjalnymi i utrzymania łączności

Rezultaty działań specjalnych uwarunkowane są w dużej mierze zorganizowanym, celowym i operatywnym ich kierowaniem. Dla rozwiązania wszelkich problemów w tym zakresie istnieć musi odpowiedni aparat dowodzenia na każdym szczeblu prowadzącym tego typu działania, który między innymi winien: koordynować działania specjalne w całości przedsięwzięć operacyjnych i rozpoznawczych sztabów w celu uzyskiwania na czas informacji o przeciwniku w zintegrowanym systemie rozpoznania; zapewnić możliwości prowadzenia tych działań jeszcze przed wejściem wojsk do bitwy /walki/ i nieprzerwane kierowanie nimi.

Kierowanie działaniami specjalnymi skupia się w pionie rozpoznania sztabów ogólnowojskowych. Natomiast bezpośrednio kierowanie działaniami grup na tyłach nieprzyjaciela zabezpiecza zespół dowodzenia działaniami specjalnymi, który dysponuje odpowiednimi środkami łączności tworzącymi radiowe centrum nadawczo-odbiorcze. Skład zespołu tworzą oficerowie komórek

działań specjalnych, ponadto będą wchodzić w jego skład oficerowie z kompanii specjalnych, a między innymi dowódca kompanii, jego zastępca do spraw liniowych, instruktor -pirotechnik oraz oficerowie do spraw łączności i przerzutu /instruktor spadochronowy/.

W zakresie organizacji przerzutu grup specjalnych na tyły npla zespół dowodzenia utrzymuje ścisły kontakt i opracowuje wszelkie dane w tym zakresie ze sztabem lotnictwa transportowego.

Łączność z grupami specjalnymi zapewniają środki łączności kompanii specjalnych. W systemie dowodzenia grupami łączność ogranicza się najczęściej do jednego ogniwa, tj sztab przełożony, w tym wypadku zespół dowodzenia - grupa. W przypadku wykorzystania w określonym rejonie zgrupowania składającego się z kilku grup do wykonania jednego wspólnego zadania zapewnia się łączność także z dowódcą tego zespołu /zgrupowania/. Ze względu na warunki działania łączność z grupami oraz wewnątrz każdej grupy musi być oparta przede wszystkim na środkach radiowych.

Dla porozumiewania się wewnątrz grup wykorzystuje się także i inne środki łączności tj. łączników, środki sygnalizacyjne takie jak: gwizdki, środki pirotechniczne, latarki, strzały z broni, względnie mniej głośnie środki sygnalizacyjne, jak naśladowanie głosu zwierząt, lustra, sygnały ręką itp.

Wykorzystując środki łączności radiowej, należy mieć na uwadze, że przeciwnik ma możliwości wykrywania ich położenia drogą namierzania, ustalając w ten sposób dość szybko rejon działania grupy. Dlatego też prowadzenie korespondencji tą drogą musi być ograniczone z zachowaniem określonego reżimu, stosując odpowiednie sposoby prowadzenia korespondencji radiowej. Grupa specjalna otrzymuje dane radiowe, sygnały rozpoznawcze /do zapamiętania/ i dokumenty tajnego dowodzenia tylko w zakresie jej dotyczącym.

Wyposażenie grup w środki łączności. Każda grupa specjalna dywizji i armii wyposażona jest najczęściej w jedną radiostację krótkofalową typu R-350^{x/}, które wykorzystuje się do utrzymania łączności ze sztabem przełożonym. Łączność wewnątrz grupy utrzymuje się przez radiostacje ultrakrótkofalowe typu R-352^{xx/}. Sieć radiową dowódcy grupy /uruchamia się tylko w określonych sytuacjach/ przedstawia załącznik nr 3. Zwiadowców wyposaża się w radiowe urządzenia naprowadzające w rejon zbiórki /po zrzucie/. W tym celu wykorzystuje się odbiorniki radiowe typu R-254 o zasięgu około 3 km. Grupa może dysponować 1-2 rdst R-350, 3-4 rdst R-352 oraz taką ilością odbiorników R-254 jaki jest stan grupy. W zależności od zadania, składu grupy oraz przewidywanego czasu jej działania, wyposaża się je w dodatkowe źródła zasilania, części wymienne /bezpieczniki, lampy itp/, urządzenia do ładowania akumulatorów itp.

Łączność radiowa. Dla utrzymania łączności z grupami organizuje się centra nadawczo-odbiorcze, które wyposaża się w radiostacje krótkofalowe średniej mocy, najczęściej typu R-118, a na szczeblu armii również w radiostacje typu R-830, krótkofalowe odbiorniki radiowe R-250 o wysokiej czułości i selektywności oraz urządzenia typu R-351 umożliwiające odbiór sygnałów telegraficznych nadawanych za pomocą szybkiej telegrafii. Z kolei radiowe centrum utrzymuje łączność z wydziałem specjalnym /rozpoznawczym/.

-----
x/ Obsługiwane są przez etatowych operatorów, którzy muszą być specjalistami wysokiej klasy. Zasięg rdst 350 do 500km na fali odbitej i do 50 km na fali przyziemnej. Czas rozwijania lub zwijania rdst /nie licząc strojenia anteny - 1 do 1,5 minuty /wynosi nie więcej jak 30 minut. Zasadniczym rodzajem pracy nadajnika jest szybka telegrafia /nadawanie tekstu telegramu za pomocą nadajnika telegraficznego z prędkością 100-150 cyfrowych grup na minutę/. Ciężar kompletu rdst /w dwóch składowych częściach/ wynosi około 13.75 kg. Komplet baterii zapewnia zasilanie rdst na 25 półgodzinnych /10 min nadawanie, 20 minut odbiór/seansów/pracy. Radiostacje przenosi i obsługuje jeden operator - radiotelegrafista. Jednostki specjalne wyposaża się już w zmodernizowaną rdst R-350 M, która zapewnia łączność na fali przyziemnej do 1000km, ciężar rdst 11 kg.

xx/ Obsługiwana jest przez samych użytkowników. Zasięg rdst z anteną prętową 5 km, z anteną promieniową 10-15 km. Komplet zasilania zabezpiecza ciągłą pracę w ciągu 10-12 godzin w normalnych warunkach klimatycznych i przy stosunku czasu odbioru do nadawania jak 6:1. Ciężar rdst nie przekracza 3kg.

Zastosowanie szybkiej telegrafii w radiostacjach typu R-350, zapewnia nadawanie tekstu cyfrowego z dużą prędkością. Praca szybkiej telegrafii jest tylko jednostronna - od grupy specjalnej do radiowego centrum nadawczo-odbiorczego. Natomiast w realizacji centrum - grupa przekazuje się wiadomości na klucz, a niekiedy również fonicznie. Radiostacja grupy musi ograniczyć się do jak najkrótszego czasu nadawania, natomiast odbierać może bez ograniczeń. Jednak z uwagi na możliwości radionamierzenia przez środki radioelektroniczne nieprzyjaciela, wymiana informacji musi być bardzo krótka.

Łączność między radiowym centrum nadawczo-odbiorczym a każdą grupą specjalną utrzymuje się z reguły na kierunku radiowym, tylko w określonych okresach, według ustalonych seansów łączności /dwa - cztery na dobę/, których ilość zależna jest każdorazowo od zadania i warunków w jakich działała grupa. Terminy seansów powinny się zmieniać w nieregularnych odstępach czasu. W zasadzie na każdą grupę ustala się nie mniej jak dwa seanse pracy na dobę - jeden w godzinach rannych, a drugi w godzinach popołudniowych lub wieczornych. Z uwagi na możliwość namiaru miejsc pracy radiostacji grup specjalnych, seanse pracy z każdą grupą powinny być często zmieniane. Jednocześnie zmienia się częstotliwości robocze oraz sygnały rozpoznawcze radiostacji.

Grupa nawiązuje łączność według harmonogramu ustalonego z góry lub tylko wówczas, gdy posiada do przekazania określone wiadomości. Przekazywanie pilnych informacji w dowolnym czasie, poza ustalonymi seansami ^{łączności}, odbywa się na częstotliwościach dyżurnego odbioru, na których prowadzi się ciągły, całodobowy nasłuch. Na cztery - pięć kierunków radiowych wydziela się jedną częstotliwość dyżurnego odbioru. Oprócz tego, w armii może być wydzielona jeszcze jedna częstotliwość dyżurnego odbioru, tak zwana awaryjna, na którą mają prawo włączać się grupy, które z różnych przyczyn utraciły czasowo łączność z centrum nadawczo-odbiorczym. Łączność radiowa dowodzenia działaniami specjalnymi - jak załącznik nr 3.

Jeśli określoną ilość grup działa w ramach zgrupowania,

wówczas organizuje się łączność dowódcy z każdą grupą na oddzielnym kierunku lub w sieci radiowej, z możliwością wyprowadzenia poszczególnych korespondentów na kierunek radiowy. Niezależnie od tego każda grupa musi mieć zapewnioną możliwość przekazywania bardzo pilnych informacji do centrum nadawczo-odbiorczego komórki działań specjalnych.

2. Dowodzenie grupami oraz obieg zdobytych informacji

Dowodzenie grupami w terenie realizować będą z reguły dowódcy grup, którzy je szkolili. Po wylądowaniu grupa szybko zacierza ślady, a po zabraniu się przechodzi do wyznaczonego rejonu odpoczynku - bazy, znajdującej się na znacznej odległości od miejsca lądowania grupy. Grupa musi zabrać odpowiednio dużą ilość sprzętu, dlatego wraz z nią trzeba będzie często zrzucić zasobnik. Dla zabezpieczenia tego sprzętu, a także odpoczynku ludzi, w pewnym oddaleniu od obiektów działania urządza się bazę, w pobliżu której organizuje się okrężną obserwację. Pokrycie terenu powinno stwarzać warunki bezpieczeństwa w danym rejonie i uniemożliwiać nieprzyjacielowi zaskoczenie.

Baza może nie być organizowana, jeżeli działanie grupy prowadzone jest w terenie, gdzie brak jest odpowiednio sprzyjających warunków, względnie wykonanie zadania wymaga częstej zmiany rejonu działania, lub gdy grupy działają na środkach transportowych.

Przy wszelkich zmianach bazowania i przesunięciach grupy nie należy wychodzić poza przydzielony jej rejon działania bez powiadomienia o tym komórki działań specjalnych. Przestrzeganie tego warunku jest konieczne z uwagi na: bezpieczeństwo grupy przy wykonywaniu własnych uderzeń jądrowych; niespodziewane spotkanie się z innymi grupami; możliwość postawienia grupie dodatkowego zadania; Zatem zmiana rejonu może nastąpić jedynie w uzasadnionych sytuacjach, jak uniknięcie pościgu, konieczność zmylenia przeciwnika itp.

Grupa działa z reguły w terenie samodzielnie, nie znając ani rejonu ani charakteru zadań grup sąsiednich, dla zachowania ścisłej konspiracji. Mogą się zdarzyć sytuacje, kiedy dla wykonania zadania grupa może otrzymać pomoc sąsiednich

grup. Przewidując taką ewentualność należy zawczasu ustalić odpowiedni sposób nawiązania łączności między sąsiednimi grupami dla okazania wzajemnej pomocy lub współdziałania przy wykonywaniu zadania. Nawiązanie łączności może jednak nastąpić dopiero na rozkaz lub za zgodą przełożonego.

Obieg zdobytych informacji zależeć będzie od ich ważności i charakteru. Wiadomości o wykryciu środków przenoszenia broni jądrowej i składów, a także o ruchach odwodów muszą być natychmiast przekazane do zespołu dowodzenia grupami specjalnymi, który niezwłocznie powinien zameldować bezpośrednio zainteresowanym komórkom danego szczebla. Obieg informacji musi być tak zorganizowany, aby tego typu informacje docierały jednocześnie do komórek rozpoznania, ośrodków informowania oraz dowodzenia wojsk raketowych i artylerii. Inne wiadomości przekazywać będzie dowódca grupy według ustalonego harmonogramu meldowania ich do zespołu dowodzenia, kierującego działaniem grup. Należy podkreślić, że napływające informacje od grup specjalnych będą z zasady pewne.

3. Możliwości grup w zakresie określania współrzędnych rozpoznanych obiektów i celów przeciwnika.

Przechodząc do zagadnień działalności prowadzenia rozpoznania i określania współrzędnych, należy stwierdzić, że specyfika działania grup, polegająca na bezpośrednim penetrowaniu ugrupowania nieprzyjaciela umożliwia spełnienie warunków stawianych przez wojska raketowe i artylerię odnośnie umiejscowienia opłacalnych obiektów i celów. Wyjątek stanowią mogą cele liniowe i ruchome takie jak kolumny wojsk, wyrzutnie raketowe zmieniające często stanowiska ogniowe. Cele te wymagać będą dalszego rozpoznania lub śledzenia przez lotnictwo rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego.

Ogólnie przyjmuje się, że średnia wartość błędu kołowego przy określaniu współrzędnych do użycia własnych rakiet nie może przekraczać:

- dla rakiet taktycznych 100 - 200 m;
- dla rakiet operacyjno-taktycznych 150 - 300m.

Rozmieszczone w dogodnych punktach, którymi mogą być węzły dróg, ważne mosty, przeprawy, lotniska oraz rejony rozmieszczenia środków przenoszenia broni jądrowej i odwodów,

grupy specjalne są w stanie ustalić szczegółowe dane oraz dokładne położenie celu /obiekty/. Możliwości dokładnego określenia współrzędnych i charakterystyki celu wynikają z tego, że grupy obserwują go bezpośrednio lub z niedalekiej odległości przy wykorzystaniu sprzętu optycznego. Bezpośrednia obserwacja tych celów zarówno w dzień, jak i w nocy pozwala na dokładne określenie ich charakteru i współrzędnych. Średni błąd niedokładności obserwowanego celu w dzień z odległ. 500-2000m może wynosić nie więcej jak 50 - 200m. W umiejscowieniu i przekazywaniu wykrytego celu grupy nie mogą popełniać większych pomyłek, ponieważ posługują się mapami w skali 1: 50 000 lub 1 : 100 000. Bezpośrednia obserwacja celu wyklucza możliwość przekazywania danych o celach pozornych, gdyż zwiadowcy są w stanie odróżnić cel pozorny od celu rzeczywistego.

Dane o położeniu celu grupa specjalna przekazuje natychmiast do centrum odbiorczego na fali dyżurnego odbioru. Czas obiegu informacji od chwili wykrycia celu i przekazania jej do sztabu wojsk raketowych i artylerii wynosi w przybliżeniu około 20 - 25 minut.

Uzasadnienie czasu przekazania informacji jest następujące:

- umiejscowienie celu, określenie jego współrzędnych, opracowanie meldunku /z zaszyfrowaniem/ przez dowódcę podgrupy i przekazanie go do dowódcy grupy - około 5 min;
- rozszyfrowanie meldunku przez dowódcę grupy, zaszyfrowanie i przekazanie przez rdst R-350 do centrum odbiorczo-nadawczego około 10 min;
- przekazanie meldunku z oddziału /wydziału/ rozpoznania do sztabu wojsk raketowych i artylerii - około 10 min.

Razem 20-25 minut^{x/} / 20 minut w wypadku, jeśli pominię się ogniwo - podgrupa - dca grupy/. Czas ten zapewnia grupie bezpieczne podejście na odległość 2 - 3 km od wykrytego celu.

W ciągu tego czasu kolumna dywizjonu wyrzutni raketowych "Sergeant" /około 50 pojazdów/ może oddalić się na odległość 5 km. Wynika stąd, że kolumna o małej ilości pojazdów, obserwowana przez krótki okres nie może stanowić celu do

---

x/ W wypadku zapewnienia warunków równoległego obiegu informacji, czas ten skróci się jeszcze o 10 min.

wykonania uderzenia pociskiem jądrowym i raketowym .

Dane te mogą być jedynie wykorzystywane do dalszego śledzenia kolumny przez lotnictwo rozpoznawcze, a przede wszystkim przez lotnictwo rozpoznania artyleryjskiego. Na podstawie powyższego można stwierdzić, że dane o przesunięciu wojsk mogą być wykorzystane tylko w tym wypadku, jeśli dotyczą one kolumn długich np. brygady lub innego oddziału przesuwanego się w danym punkcie przez okres około 1 godz.

Grupy specjalne mogą również prowadzić rozpoznanie i określać położenie takich celów powierzchniowych, jak zgrupowanie wojsk, rozmieszczenie stanowisk dowodzenia i oddziałów wyrzutni raketowych na stanowiskach startowych lub w rejonach pośrednich /wyczekiwania/. Tego rodzaju zadania grupy wykonują przez patrolowanie /poszukiwanie/ i obserwację określonych rejonów. Działająca w ten sposób grupa może ustalić z kilku punktów ogólny rejon rozmieszczenia odwodu lub jego część, a przy przeniknięciu do wewnątrz ugrupowania poszczególne patrole mogą ustalić położenie najbardziej zwartych pododdziałów /oddziałów/ npla. Ustalone dane w pierwszym wypadku, jeśli dotyczą one określenia ogólnego rejonu zgrupowania, mogą służyć do dalszego rozpoznania przez lotnictwo rozpoznawcze, a w drugim wypadku dane te mogą być wykorzystane do wykonania uderzeń bronią raketową.

W podobny sposób grupy specjalne prowadzą rozpoznanie ugrupowania oddziałów wyrzutni raketowych. Wydaje się jednak, że prowadzenie rozpoznania wyrzutni raketowych przez grupy specjalne możliwe jest jedynie w wypadku, kiedy przebywają one w rejonach pośrednich /wyczekiwania/, ponieważ przebywają one tam przez stosunkowo dłuższy okres. Wyrzutnie najnowszych typów przebywają na stanowiskach startowych około 30 minut. Wykrycie celu i przekazanie meldunku oraz odpalenie pocisku raketowego w podanym wyżej czasie praktycznie jest niemożliwe. Pozostaje więc wyłącznie możliwość wykrywania poszczególnych elementów ugrupowania oddziału wyrzutni raketowych w rejonach pośrednich /wyczekiwania /.

x

x

x

W warunkach przesuwania się frontu w głąb terytorium przeciwnika oraz w czasie wprowadzenia do bitwy nowych związków może zaistnieć konieczność zmiany podporządkowania grup specjalnych. W takim wypadku sztab przekazujący grupy obowiązany jest przekazać zainteresowanym sztabom dane radiowe i dokumenty tajnego dowodzenia danych grup.

Powrót grup po wykonaniu zadania odbywać się będzie z reguły przez spotkanie z wojskami nacierającymi. W tym celu grupa powinna oczekiwać w umówionym lub wybranym przez nią rejonie. Dla połączenia się grup z własnymi wojskami należy poinformować czołowe oddziały /związki/ o rejonach oczekiwania grup, ustalić sygnały tożsamości, ważne szczególnie w warunkach działań nocnych, uprzedzić dowódców grup o przybliżonym czasie podejścia oddziałów do rejonu pobytu /oczekiwania/ grup. Oczywiście jest, że grupy do końca będą aktywnie działały dezorganizując wycofywanie się przeciwnika przez niszczenie mostów, urządzenie zasadzek ogniowych, napadów na pojedyncze samochody sztabowe, oficerów itp.

W wypadku niepomyślnego rozwoju działań zaczepnych, grupy wykonują swoje zadanie w zmienionych warunkach. Mogą otrzymać zadania dalszego pozostawania na tyłach, przegrupowania się w inny, nowy rejon działania, stąd otwartą będzie sprawa ich powrotu. Taka sytuacja może zaistnieć również w wypadku czasowego opuszczenia terenu /obszaru/ przez wojska własne i celowe^{go} pozostawienia grup dla prowadzenia rozpoznania dywersji na tyłach nacierających wojsk przeciwnika. Na taką ewentualność przewidzieć należy dodatkowe zaopatrzenie grup w terenie. Na własnym zaopatrzeniu grupa może działać 5 - 7 dni, po czym trzeba będzie rozwiązywać problem dostarczenia żywności, amunicji itp. które niekiedy grupa może zdobyć własnymi siłami.

Ogólnie rzecz biorąc kierowanie działaniem grup będzie utrudnione między innymi z powodu: stosunkowo dużej odległości między korespondentami w warunkach stosowania zakłóceń w ruchu radiowym; konieczności przestrzegania ostrego reżimu czasu

podczas prowadzenia wymiany radiowej; konieczności organizacji stałego nasłuchu radiostacji każdej grupy; niemożliwości w nawiązaniu łączności w wypadku przebywania w bezpośrednim pobliżu nieprzyjaciela itp. Czynniki te będą wywierały istotny wpływ na sprawne i ciągłe kierowanie działaniem grup. Dlatego kierowanie ich działaniem winno być indywidualne z uwzględnieniem warunków działania i charakteru zadania.

OPRACOWAŁ:

ppłk dypł. W. WÓJCIK

Wykonano w 125 egz.

Egz. Nr 1 - 100 B.T.

Egz. Nr 101-125 WOW.

Wyk. ppłk W. Wójcik

Druk A.W.

Nr ks. 0924/02007/WW

Kor. E.L i M.G.

ZALACZNIKI:

1. Schemat rozmieszczenia oraz zasięgu sił i środków rozpoznania.
2. Przykład planowania działań specjalnych
3. Łączność radiowa dowodzenia działaniami specjalnymi.

Bibliografia

1. "Ogólne zasady prowadzenia działań specjalnych" oraz "Organizacja i ogólne zasady prowadzenia rozpoznania na szczeblach taktycznych /pułk - dywizja/ "Biuletyn Informacyjny nr 1/91 Sztab Gen.Wyd.MON W-wa 1969r.
- 2."Organizacja i prowadzenie rozpoznania w operacji zaczepnej frontu". Biuletyn Informacyjny nr 4/78/ Szt.Gen.Wyd.MON W-wa 1966r.
3. "Rozpoznanie w operacji zaczepnej armii i frontu".Wyd.ASG 1969r.
4. "Organizacja i działanie grup specjalnych w operacji zaczepnej armii i frontu" Wyd.ASG 1966 r.
5. "Organizacja i prowadzenie działań specjalnych /rozpoznawczo-dywersyjnych/ na szczeblach taktycznych".Wyd.ASG 1965r.
6. Organizacja i prowadzenie działań dywersyjno-rozpoznawczych na szczeblu taktycznym" MW /tajna/ nr 4/1966r.
7. "Organizacja łączności rozpoznania specjalnego".Wyd.ASG 1968r.

